

Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen

Møteinnkalling

Utval: Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
Møtestad: Teams
Dato: 18.03.2026
Tidspunkt: 09:00

Eventuelt forfall må meldes snarast til nasjonalparkforvaltar. Vararepresentantar møter etter nærare beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 12/2026	Godkjenning av innkalling og dagsorden		
ST 13/2026	Referatsaker		
ST 14/2026	Delegerte vedtak		
5/2026	Delegert vedtak - Jotunheimen NP - snøskuter - helikopter - drone - målinger på breer og isfonn - Norges vassdrags- og energidirektorat NVE		2026/1975
6/2026	Delegert vedtak - Jotunheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2026-2029 - kvisting av skiløype - Memurubu - Leirvassbu - Leirvassbu Fjellstue - Memurubu turisthytte		2026/2541
7/2026	Delegert vedtak - Jotunheimen NP - Gjendebu - Avslag på bruk av drone - 2026 - fotografering til informasjonskanaler - DNT Oslo og Omegn		2026/2923
ST 15/2026	Jotunheimen NP - Dispensasjon - 2026 - Utskifting av bruer over Hellstuguåe i Lom - DNT Oslo og Omegn		2026/3278
ST 16/2026	Utladalen landskapsvernområde - Dispensasjon - 2026 - Rehabilitering og ombygging av servicebygg - Legging av solcellepanel på tak - DNT Oslo og Omegn		2026/1604
ST 17/2026	Dispensasjon - Utladalen LVO - tiltak i Skåri - Skilting for nasjonalparksenter på vegg - 2026 - Utladalen Naturhus		2026/3231
ST 18/2026	Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Møteplan 2026 - Oppdatering		2026/1312
ST 19/2026	Eventuelt		

ST 12/2026 Godkjenning av innkalling og dagsorden

ST 13/2026 Referatsaker

ST 14/2026 Delegerede vedtak

5/2026 Delegerede vedtak - Jotunheimen NP - snøskuter - helikopter - drone - målinger på breer og isfonn - Norges vassdrags- og energidirektorat NVE 2026/1975

6/2026 Delegerede vedtak - Jotunheimen NP - dispensasjon - motorferdsel - 2026-2029 - kvisting av skiløype - Memurubu - Leirvassbu - Leirvassbu Fjellstue - Memurubu turisthytte 2026/2541

7/2026 Delegerede vedtak - Jotunheimen NP - Gjendebu - Avslag på bruk av drone - 2026 - fotografering til informasjonskanaler - DNT Oslo og Omegn 2026/2923

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/3278-2

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 11.03.2026

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	15/2026	18.03.2026

Jotunheimen NP - Dispensasjon - 2026 - Utskifting av bruer over Hellstuguåe i Lom - DNT Oslo og Omegn

Innstilling fra forvalter

DNT Oslo og Omegn får med hjemmel i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark § 3 pkt. 1.3 c) og d) dispensasjon for oppføring av nye bruer som erstatning for de gamle bruene over Hellstuguåe. Landskapsmessig vil de nye bruene ikke gi vesentlig annen innvirkning på landskapet enn eksisterende bruer.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Bruene bygges i samsvar med opplysninger gitt i søknaden.
- Brua på nordre brusted forlenges fra 16 til 18 meter, mens bru i sør forlenges fra 7,2 til 8 m.
- Bruene får forankring på hver elvebredd som stabiliseres med gabioner. Den lange brua i nord får i tillegg et fundament på midten, ute i elva.
- Det brukes lokal stein til fylling og forblending av steinkassene. Nettingkassene dekkes med stein for å få best mulig estetisk tilpasning.
- Steinen plukkes for hånd fra overflata over et såpass stort område at det ikke oppstår dype groper eller medfører endringer i vannstrengen.

Materialrestene fra de gamle bruene skal transporteres ut etter at de nye er ferdigstilt.

Tiltaket blir vurdert å være i samsvar med utkast til forvaltningsplan for Jotunheimen nasjonalpark (2008). Funksjonelle bruer er viktig for trygg ferdsel, og blir ikke vurdert å gi negative konsekvenser for naturmangfoldet når byggearbeidet blir utført på høsten, utenom sårbare perioder for fugle- og dyreliv.

En eventuell motorferdselsøknad for transport av materialer og utstyr i forbindelse med bygging og fjerning av bruer kan behandles delegert av forvalter.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saka

- Søknad ved e-post av 09.03.2026 fra Nordplan AS på vegne av DNT Oslo og Omegn.
- Tilleggsopplysninger om størrelse på forankringer i e-post av 11.03.26.
- Delegert vedtak av 03.06.2023 - Jotunheimen NP - Dispensasjon - Motorferdsel - 2023 - Helikopter - Reparasjon av bru over Hellstuguåe - DNT Oslo og Omegn.

Saksopplysninger

Søknaden:

«Nordplan AS vil på veggen av tiltakshaver, DNT Oslo og omegn, søke om tillatelse til å ta bort og etablere nye bruer over Heillstuguåe, Lom kommune, fig. 3. Det søkes om tillatelse jf. Forskrift om Jotunheimen nasjonalpark, Lom, Vågå, Vang, Luster og Årdal kommunar, Innlandet og Vestland punkt 1.3 d. som sier at det «Kan det gis tillatelse til bygging av bruer»

Bakgrunn:

På stien mellom Spiterstulen og Leirvassbu krysses elva Heillstuguåe. Her der det bygd to stykk bruer for at fotturister skal komme trygt over. Nåværende bruer ble satt opp på ca. 1999 og bærer preg av dette, fig. 1 og 2. For å skape en trygg kryssing av Heillstuguåe, er det nå et behov for å få erstatte disse. De nye bruene vil ha samme plassering som de eksisterende, der utformingen er vist som på vedlagte tegninger, fig. 4 og 5. Bruene er omtalt som nord og sør. Materialbruk vil være tømmer, rundstokk og treverk.

fig. 1 – nord

fig. 2 – sør

Det er DNT Oslo og omegn som har ansvaret for bruene og ser for seg å utføre denne jobben nå i høst (-2026).

Omfang og materialbruk:

Tiltakene skal bygges opp av treverk i likhet med det som står der i dag. Med rundstokk som bærende bjelker med tredekke og rekkverk. Søylar og skråstøtter ned mot elva vil også være i treverk. For en bedre forankring så skal det benyttes gabioner fylt med stein fra området. For å kamuflere gabionene, så vil det bli plassert steiner over og rundt disse, slik at disse ikke blir så godt synlige.

Håndtering av eksisterende bru:

Eksisterende bru vil bli demontert. Søker ser for seg at materialer / treverk som ikke kan gjenbrukes, vil bli bent på stedet. Det er kun rent treverk som vil bli brent. Dette vil bli utført på et sted som ikke vil ødelegge eksisterende vegetasjon. Gjerne et sted i elveløpet, da det er liten vannføring om høsten. Restavfall vil bli kompostert over tid. Spiker og skruer vil bli samlet og fraktet ut. Vi ser dette som en bedre løsning, istedenfor mer motorisert ferdsel for henting av disse materialene

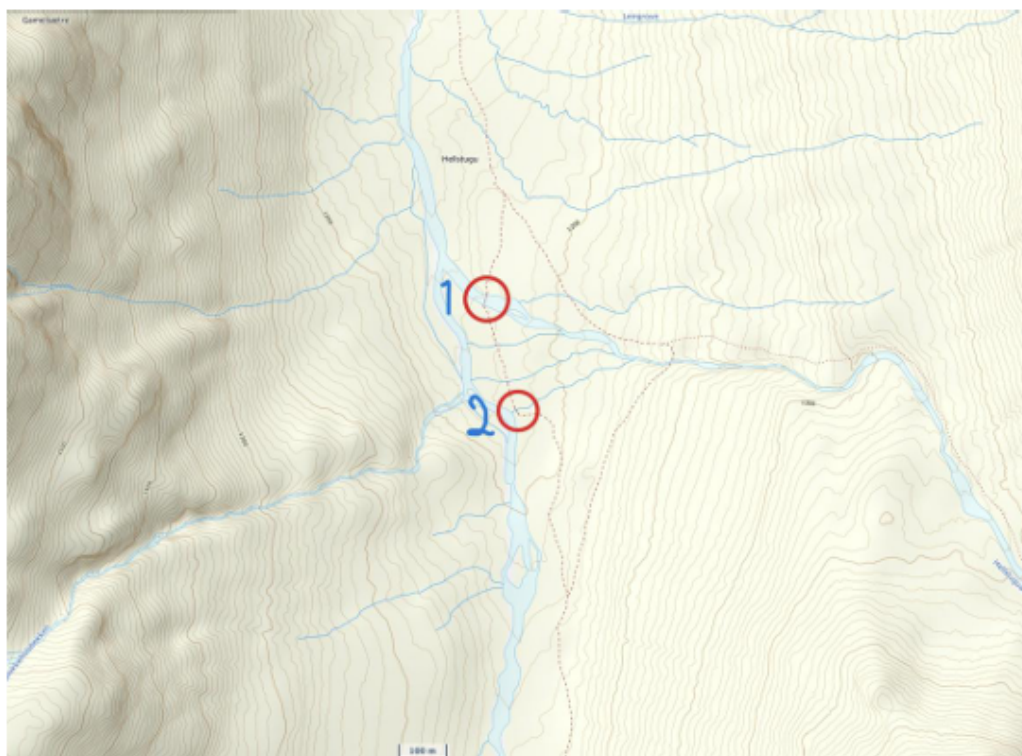

fig. 3 – Plassering: 1 – nord og 2 – Sør

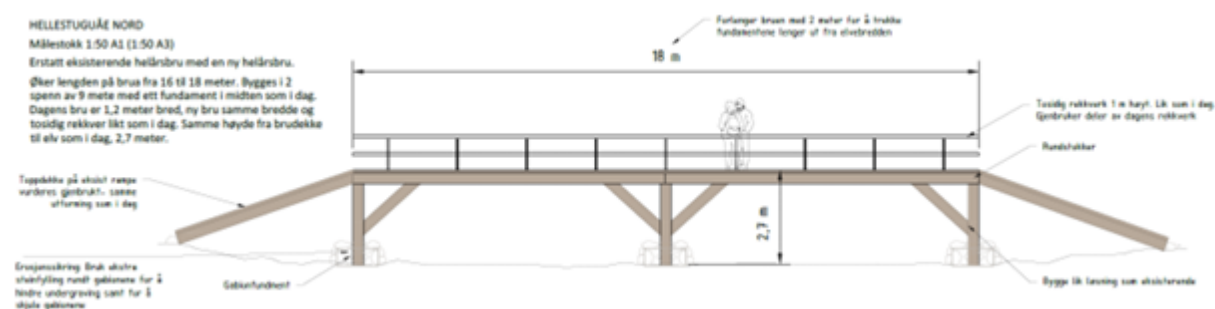

fig. 4 – 1. Nord

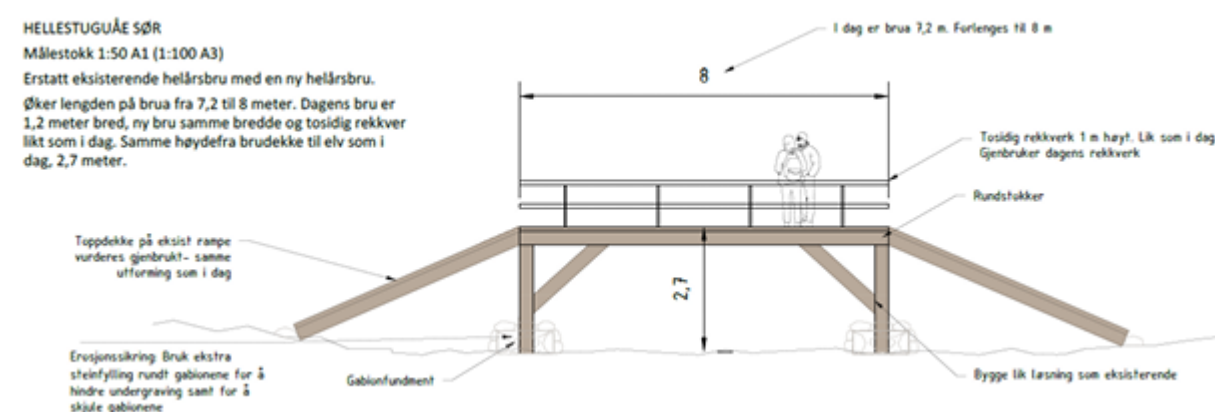

fig. 5 – 2. Sør

Søknad etter plan- og bygningsloven vil bli innsendt når vi har et positivt vedtak fra Nasjonalparkstyret.

Søknad om motorferdsel vil bli omsøkt i egen søknad, når vi har detaljene på plass og tid for gjennomføring.»

Tilleggsopplysninger om mål på gabionene ved e-post 11.03.2026:

«Gabionene vil ha ca mål (lxbxh) 3 – 4 x 1,2 x 0,50 (m) disse vil bli justert på stedet.

Det vil i tillegg bli plassert steiner over og rundt de, slik at selve gabionene ikke blir synlige.

Lengden kommer av at også skråstøtene må ned i samme forankringspunkt.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av vedtekter sist revidert 19.01.2024.

Verneformål – forskrift

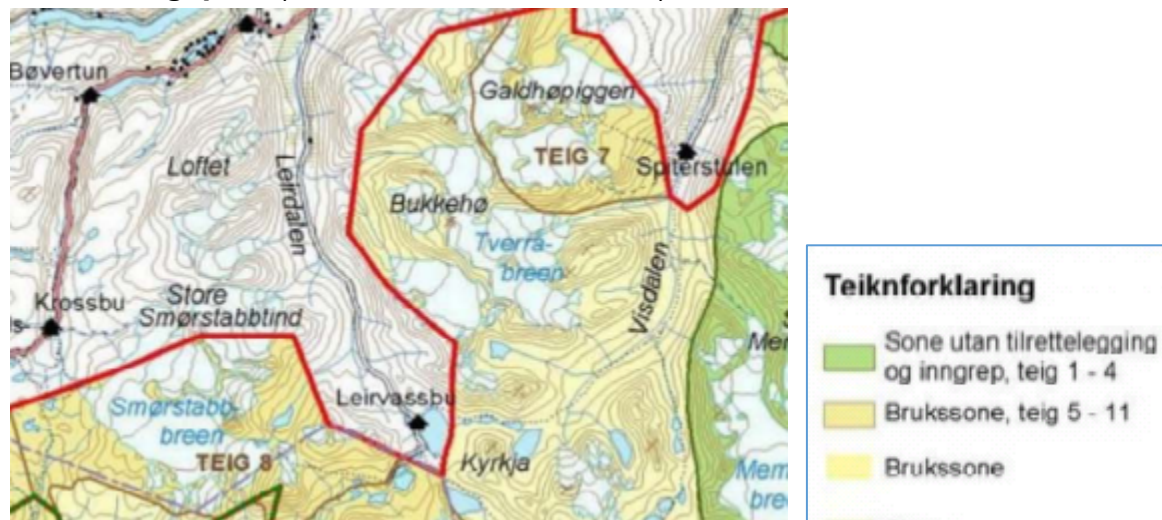
§ 3 pkt. 1.1 slår fast at det skal være et generelt vern mot inngrep i landskapet.

Pkt. 1.3 åpner for at forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til nærmere definerte tiltak:

c) *Gjenoppføring av bygningar, anlegg og innretningar som er øydelagde ved brann eller naturskade.*

d) *Bygging av bruer og legging av klopper.»*

Forvaltningsplan (rettleiande utkast frå 2008)

Området ligger i brukssone, og forvaltningsplanen sier bl.a. dette om denne kategorien:

- «Det er store naturkvalitetar i områda med brukssone. Det er eit mål å ta vare på desse samstundes som områda vert brukt, ikkje minst for friluftsliv. Retningslinjer og tiltak tek sikte på å finne den optimale balansen mellom bruk og vern.»
- «Overordna strategi for sona:
Tilrettelegginga som er i området i dag kan med få unntak haldast vedlike eller fornyast. - - -»
- «Bruer over elver langs T-merkte stiar er eit viktig tilretteleggings- og tryggleikstiltak. Pga meir ekstremt ver dei seinare åra har ein til tider større vassføring enn før. Friluftsliv i fjellet har dessutan tiltrekt seg nye brukargrupper som har mindre ferdigheiter i å krysse elvar.»
- «Retningslinjer:
Tilrettelegging for ferdsel skal ta strenge omsyn til naturverdiane. Merking av fotturruter skal følgje Merkeinstruksen (utarbeidd av DN og DNT). Vegvisarar skal vere nøkterne og lagast i naturmateriale. Det skal takast omsyn til fauna og flora ved merking av stiar. Bruer vil få løyve langs T-merkte stiar der dette er naudsynt.

Bruer skal vere i diskret material- og fargeval og med ei utforming som gjer at dei går best mogleg inn i terrenget. Den som har løyve til merking og/eller oppsetting av bruer m.m., har også ansvar for tilsyn og vedlikehald av tiltaket.»

Naturmangfoldlova

Søknaden blir vurdert etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlova (nml) §§ 8-12.

Presedens

Det er etablert praksis å gi løyve til fornying av eksisterende tilrettelegging for ferdsel.

Vurdering

Tiltaket er vurdert å være i tråd med utkast til forvaltningsplan, som åpner for tilrettelegging for ferdsel gjennom merking av stier og bygging av bruer der dette er nødvendig («*Bruer vil få løyve langs T-merkte stiar der dette er naudsynt*»). Saka gjelder er utskifting av eksisterende bruer som er vist på flyfotoutsnitt av Norgeskart under.

Bruene vil i stor grad ha samme innvirking på landskapet som de eksisterende. Materialvalg og konstruksjon er omtrent som før, og det er lagt opp til mest mulig gjenbruk av materialene. Endringene ligger i at bruene forlenges med 1-2 meter og får forankring med gabioner (steinfylte nettingkasser) i stedet for bare trestolper ned i grunnen. Det er planlagt å fylle kassene med stein som plukkes lokalt, og det vil være mulig å åpne nettingkassene og ta ut steinen dersom plasseringene må justeres. Gabionene vil bli steinsatt med lokal stein for å skjule nettingen. Dette vil gi en estetisk god løsning. Foto i illustrasjoner til søknaden og

flybildet over viser et elveløp med mye tilgjengelig stein i relativt slakt terreng. Det antas at henting av stein her ikke vil virke inn på elveløpet når det plukkes for hånd. Det er viktig å bare plukke fra overflata over et såpass stort område at det ikke oppstår dype groper eller medfører endringer i vannstrengen. Steinplukking for hånd på denne måten vil ikke gå ut over verneverdiene i vassdraget og i landskapet.

Det trengs en del stein til fylling av gabioner (anslag 18-20 m³), men bruk av lokal stein er en stor fordel i forhold til bruk av betong eller tilført stein. Gabionene vil også være en bedre løsning i denne typen elv med store variasjoner i vannstand. Steinkistene har en viss vanngjennomstrømming, og dermed mindre fare for utgraving enn om en bruker betong. Trestolper (som i dag) er veldig utsatt for erosjon/slitasje – jf. reparasjoner i 2023, så det er en fordel å få styrka fundamenteringene med stein/gabioner.

Søknaden er også vurdert etter naturmangfoldlova §§ 8-12:

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget: Det er god kunnskap om området, og tilrettelegginga skjer i tilknytning til etablert tursti og etablerte brusteder. Nye bruer skal erstatte eksisterende konstruksjoner, og vil ikke gi annen innvirkning på naturmiljøet enn de gamle bruene som skal skiftes ut.

§ 9 Føre-var prinsippet: Tilrettelegginga skjer i brukssone ved eksisterende tiltak, og nml § 9 kommer ikke til anvendelse.

§ 10 - Økosystemtilnærming og samla belastning: Forvaltningsmyndigheten følger en generelt streng praksis for nye byggetiltak, men dette gjelder fornyelse av et etablert tiltak. Samla belastning blir vurdert som akseptabel, og nytteverdien er større enn ulempene.

§ 11 - Kostnader ved miljøforringing: Restene av de gamle bruene fraktes ut av området. Gammelt trevirke er fremmedelementer i høgfjellslandskapet, og brenning anbefales ikke dersom det kan være tvil om noe av treverket kan være behandlet. Det er enkel adkomst med skuter til området, og uttransport av alt restmateriale er ikke spesielt belastende i forhold til å finplukke små gjenstader som spiker og beslag frå et underlag av grov stein.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetode: Det blir tatt hensyn til fugle- og dyreliv ved å legge byggearbeidet tll høsten og dermed unngå sårbare perioder på vår og forsommer. Byggearbeidet vil gjennomføres manuelt. Plukking av stein til gabionene for hånd vil gi minimal innvirkning på landskaps- og vassdragsverdier. Bruk av stedegen stein er en fordel framfor tilført stein og betong. Stein skal plukkes i overflaten over et såpass stort område at det ikke påvirker elveløpet.

Konklusjon:

Bruene er et verdifullt tilbud til friluftslivet, og de gamle bruene kan neppe repareres. Nybruene vil ikke medføre negative konsekvenser for naturmangfoldet, og gir ikke vesentlig annen innvirkning på landskapet enn bruene som er der i dag.

Søknaden skal også behandles av kommunen, som forvaltningsmyndighet etter plan- og bygningslova. Det er kontrakt med grunneier (Statskog) om plassering.

Arkivsaksnummer: 2026/1604-6

Saksbehandlar: Eldrid Nedrelo

Dato: 11.03.2026

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	16/2026	18.03.2026

Utladalen landskapsvernområde - Dispensasjon - 2026 - Rehabilitering og ombygging av servicebygg - Legging av solcellepanel på tak - DNT Oslo og Omegn

Innstilling frå forvaltar

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen gir med hjemmel i verneforskrifta for Utladalen landskapsvernområde § 3 pkt. 1.3 bokstav n) DNT Oslo og Omegn dispensasjon til å rive utedo- og dusj-/vaskeromsdelen på servicebygget på Skogadalsbøen, og oppføring av nye bygg med same størrelse og for samme bruk.

DNT Oslo og Omegn får med hjemmel i § 3 pkt. 1.3 bokstav a) dispensasjon til ombygging/fasadeendring og utvidelse av servicebygget på Skogadalsbøen som omsøkt. Dette innebærer:

- fasadeendring ved endra takvinkel fra 20 til 25 grader på taket på utedobygget
- flytting av døra til herredoen sammen med inngangen til personal- og damedoen
- utvidelse av dusj-/vaskerom med inntil 19,65 m² for innsetting av ny forbrenningsovn
- legging av solcellepanel på takene på servisebygget
- oppsetting av en midlertidig utedo

DNT Oslo og Omegn får med hjemmel i naturmangfoldlova § 48 første ledd, første alternativ tillatelse til oppføring av en midlertidig utedo i byggeperioden, og til nødvendig gravearbeid for fundamentering av omsøkt tilbygg på dusj-/vaskeromsbygget.

Dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

- Tiltakene skal gjennomføres i samsvar med opplysninger gitt i målsatte plan-og fasadetegninger vedlagt søknaden, jf. figur 5, Figur 6 og Figur 7
- Farge og materialbruk på veggene skal være som opplyst i søknaden, dvs. stående panel av over- og underliggere i rødbrun farge.
- Vinduer skal ha samme format og størrelse som på dagens bygg, og som vist på fasadetegningene.
- Takene skal ha mørk grå/svart farge, slik at solcellepanelene går mest mulig i ett med takflatene og landskapet, jf. verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 siste ledd.
- Solcellepanela skal monteres utenpåliggende, flatt på takflatene, tilsvarende paneler og system som ble benyttet på materialboden og hovedbygningen i 2025. De skal være svarte/mørk grå og matte/ha en coating for antirefleksjon.

- Solcellepanela kan dekke hele takflatene slik det går fram av tegninger vedlagt søknaden (jf. avsnitt under saksopplysninger i denne saka).
- DNT OO må sikre at det ikke oppstår forurensning fra utedoen og den midlertidige doen må plasseres slik at det ikke skjer avrenning til elva.
- Avfallet fra utedoen kan graves ned på egnet sted etter avklaring med forvalter, og den midlertidige doen må plasseres slik at det ikke skjer avrenning til elva. Avfall som bind/tamponger/plastholdige våtservietter eller annet avfall som ikke lett brytes ned, kan ikke deponeres i naturen.
Den midlertidige utedoen skal tas ned når byggearbeidet på den ordinære utedoen er avslutta.
- Etter bygging skal alle bygningsmaterialer som er til overs ryddes og transporteres ut av fra området, jf. verneforskrifta § 3 pkt. 7.1. Ubehandla treverk kan brukes som ved.
- Det skal sendes rapport med bilder av tiltaket til nasjonalparkforvalter når arbeidet er slutført.
- Dersom det blir endringer i planene, skal det tas kontakt med forvalter for vurdering, før arbeidet kan fortsette.
- Tillatelsen gjelder i medhold av verneforskrifta for landskapsvernområdet. I tillegg må det foreligge godkjenning fra Luster kommune som myndighet etter plan- og bygningslova og forurensningslova.
- Tiltakshaver har ansvar for eventuell godkjenning fra grunneier.

Det er lagt særlig vekt på at tiltakene ikke vil påvirke verneformålet og verneverdiene nevneverdig.

Søknad om motorferdsel, inkl. ev. motorferdsel i forbindelse med gravearbeid, vil bli behandla administrativt så snart det foreligger en transportplan som viser hvordan transport av materialer og utstyr til byggeprosjektet er tenkt gjennomført. Søknad om motorferdsel skal også behandles av Luster kommune som myndighet etter motorferdsellova.

Det er viktig at transport i forbindelse med byggearbeidet blir lagt til tider på året og gjennomført slik at negative virkninger på naturmiljøet blir så små som mulig.

--- slutt på innstilling ---

Dokument i saka

- Søknad om byggetiltak på Skogadalsbøen ved e-post av 04.02.2026 med vedlegg:
  - o Skogadalsbøen – Rehabilitering servicebygg, solcelleanlegg og badstue. Prosjektbeskrivelse, februar 2026. DNT Oslo og Omegn
  - o Tegning, plan og snitt
  - o Fasadetegning ink. solcellepanel
  - o Fasader
  - o Situasjonsplan utvidelse
- Presisering ved e-post av 09.02.26 om at søknaden ikke gjelder badstue, men rehabilitering av servicebygg.
- Søknad om oppsetting av midlertidig do i byggeperioden ved e-post av 12.02.26
- Kulturminnefagleg fråsegn – Søknad om byggetiltak – Skogadalsbøen – solcelleanlegg og badstue – Luster kommune, Vestland fylkeskommune, Avdeling for Kultur og folkehelse, datert 27.02.2026
- Skogadalsbøen – søknad om byggetiltak, uttale frå Villreinnemnda for Sogn og Fjordane ved e-post av 25.02.2026.

Saksopplysningar

Skogadalsbøen turisthytte ligger i Utladalen landskapsvernområde i Luster kommune.

Utdrag av søknad ved e-post, 04.02.2026

Vi søker herved om tiltak til av deler av servicebygget på Skogadalsbøen samt montering av solcellepaneler på taket av hele bygget som beskrevet i vedlagte prosjektbeskrivelse og illustrert i vedlagte tegninger.

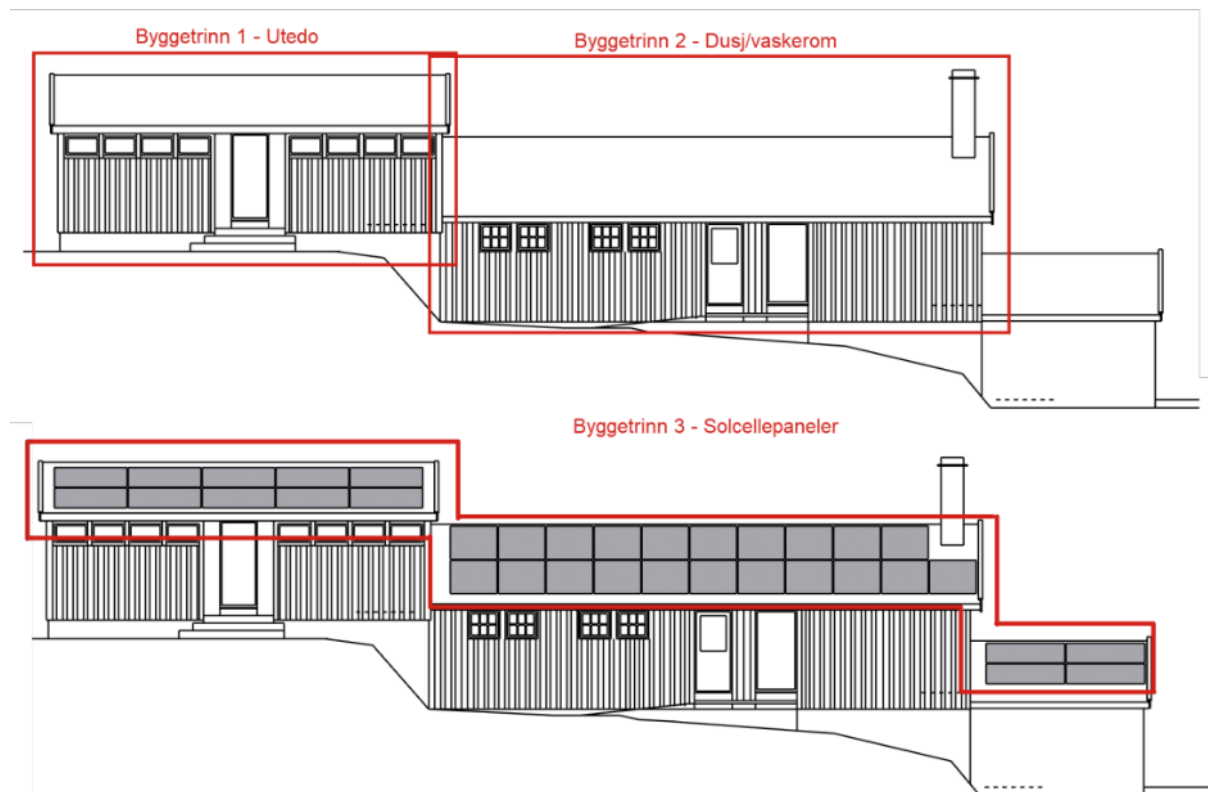
DNT Oslo og omegn (DNT) eier og drifter den betjente hytta Skogadalsbøen i Utladalen i Luster kommune. Dette er en av våre fineste hytter, men også en av de mest avsidesliggende betjente anleggene våre. Hytta er åpen i overkant av 100 dager årlig i forbindelse med påske- og sommersesongen. Gjennom et normalår er det omkring 3-4000 overnattende på hytta. I 2025 ble det installert et hybridanlegg med solceller, batterier og aggregat i samspill for å redusere dieselforbruket. Vinteren 2026 utføres ytterligere energitiltak. Det er også ønskelig å montere flere solcellepaneler for å minimere aggregat- og dieselbruket. De aktuelle arealene å plassere dette er på taket av servicebygget, men det meste av dette må rehabiliteres før solceller kan monteres.

Tiltaket utføres i 3 byggetrinn som beskrevet nedenfor og illustrert i Figur 1.

1. Renovasjon/nybygging av utedo
2. Bygging av ny dusj-/vaskeromsdel og riving av eksisterende
3. Montering av solcelleanlegg.

Byggetrinn 1 er planlagt utført før starten av sommersesongen 2026. Forberedende arbeider for byggetrinn 2 utføres høsten 2026 og byggetrinn 2 ferdigstilles innen sommeren 2027. Byggetrinn 3 starter tidligst høsten 2027.

Byggetrinn 2 inneholder energibesparelestiltak i form av vedkjele for oppvarming av varmtvann til tappevann og romoppvarming. Sammen med solcellepanelene i byggetrinn 3 er det estimert at dieselforbruket går ned til under omkring 500-800 L årlig. Dette tilsvarer en reduksjon på 90-95 % sammelikt med situasjonen før fjorårets tiltak.

Figur 1 Illustrasjon av byggetrinn

Trinn 1 – Bygging av ny utedo

Servicebygget består egentlig av tre mer eller mindre separate bygg, fra venstre mot høyre i Figur 2 er dette henholdsvis utedoen, dusj/vaskeromsdel og aggregatrommet. Utedoen og dusj/vaskeromsdelen er i dårlig forfatning og trenger rehabilitering.

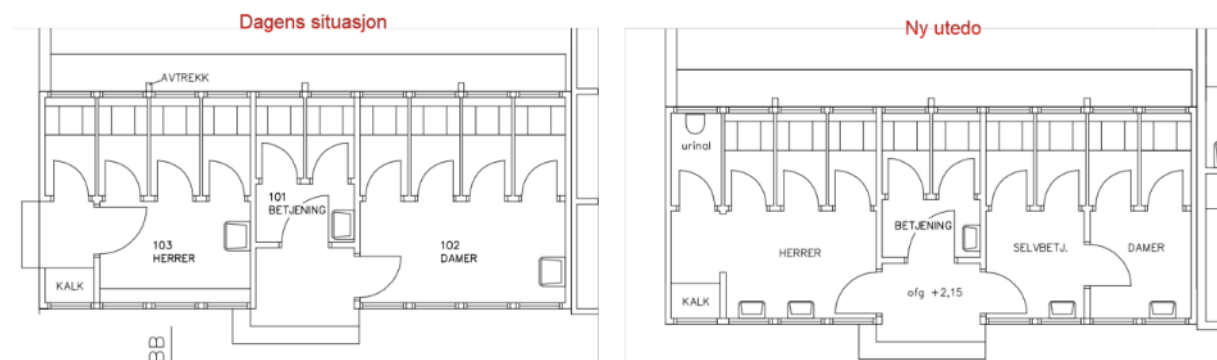
Alle overflater, tak, dokummer og båser er svært slitne og er klare for utskifting. Det er derfor ønskelig å rive den gamle utedoen og bygge en ny. Den nye utedoen får samme uttrykk, fotavtrykk og generelt omfang, men en noe endret planløsning. Noe av bygget fremstår imidlertid å være i grei stand og kan muligens gjenbrukes dersom dette er hensiktsmessig. Taket må uansett forsterkes for solceller og fundamenteringen må kontrolleres og eventuelt utbedres.

Der det er mulig gjenbrukes materialer og fundamenter. Dette reduserer inngrepet på stedet samt reduserer behovet for transport av materialer ut- og inn. De kasserte materialene som kan brennes i den kommende fyrkjelen (trinn 2), kappes opp og lagres.

Figur 2 Dagens servicebygg

Det benyttes tilsvarende kledning og detaljering på nybygg som eksisterende bygg, herunder stående panel av over- og underliggere i rødbrun farge som vist i figuren ovenfor. Den mest vesentlige endringen på utedoen blir at inngangen til herredoen flyttes til midten av bygget sammen med personal- og damedoen, dette er illustrert i Figur 3. I tillegg økes takvinkelen fra dagens 20 grader til 25 grader. Endringen i takvinkel gjøres for å redusere snølast, optimalisere plassering av solcellepaneler samt gi alle byggene i servicebygget like takvinkler.

Figur 3 Endringer planløsning utedo.

Trinn 2 – Bygging av ny dusj/vaskeromsdel

Den midterste delen av servicebygget inneholder i dag dusjer, vaskerom, fyrrom og tørkerom. Alt dette er slitent og bygget er dårlig fundamentert. Fyrkjelen er oppbrukt, og man må i dag gå gjennom vaskerommet for å bruke denne. Dusj- og tørkefasilitetene har grei størrelse, men bygget er lite praktisk utformet med mye gangareal. Det er derfor behov for å rive eksisterende dusjdel og bygge nytt, dette planlegges utført i samme stil og med tilsvarende uttrykk som dagens bygningsmasse.

For å redusere bruken av elektrisitet til oppvarming av vann og rom skal det monteres en vedfyrkjele i et eget teknisk rom. Moderne vedfyrkjeler har svært høy virkningsgrad grunnet flere viften og mange stadier av forbrenning. En annen fordel er at den kan benyttes til å brenne rent en del av avfallet (som papp) fra driften av hytta som ellers ville måtte blitt flydd ut.

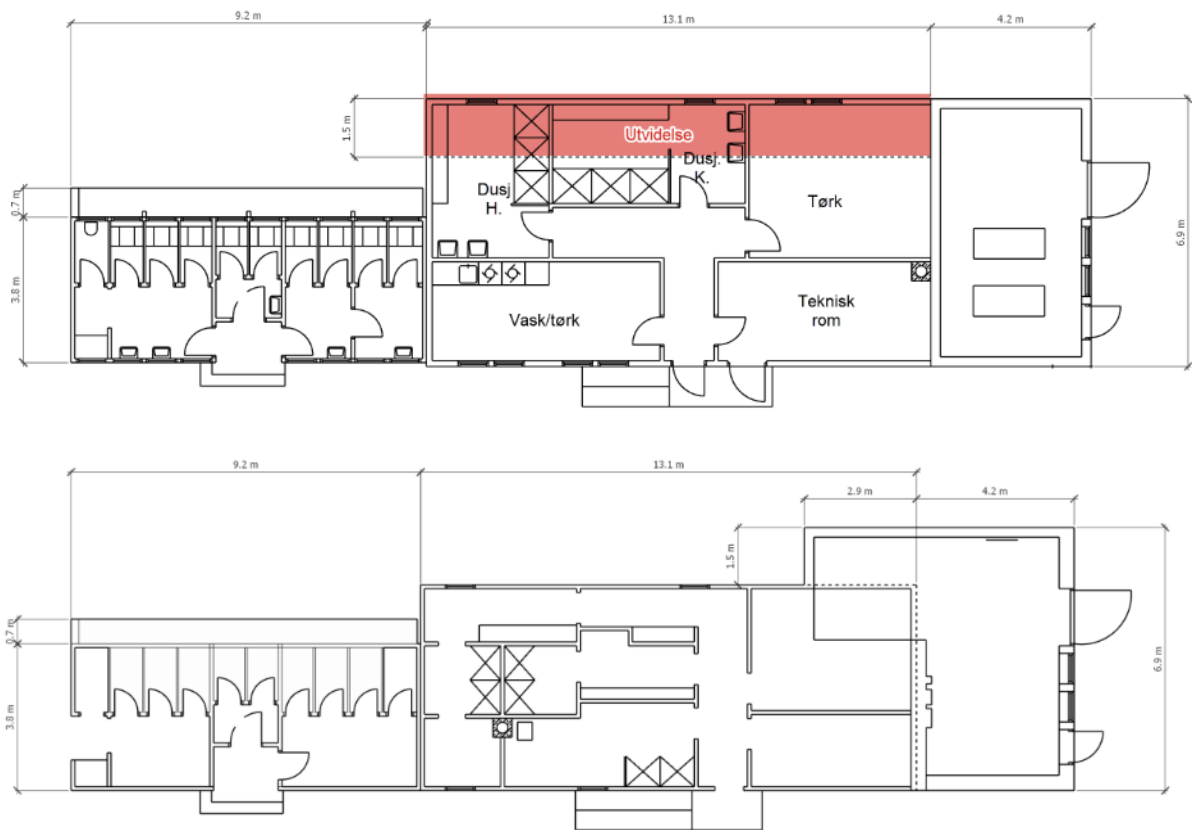
For å utnytte en vedkjele fullt ut er det behov for en eller flere akkumulatortanker samt viftekonvektorer for oppvarming. For å sikre at tappevannet har høy nok temperatur for bruk må det også kobles til en elektrisk varmtvannsbereder for å ta «topplaster» ved behov. Se skisse i Figur 4 som illustrerer prinsippet i denne løsningen.

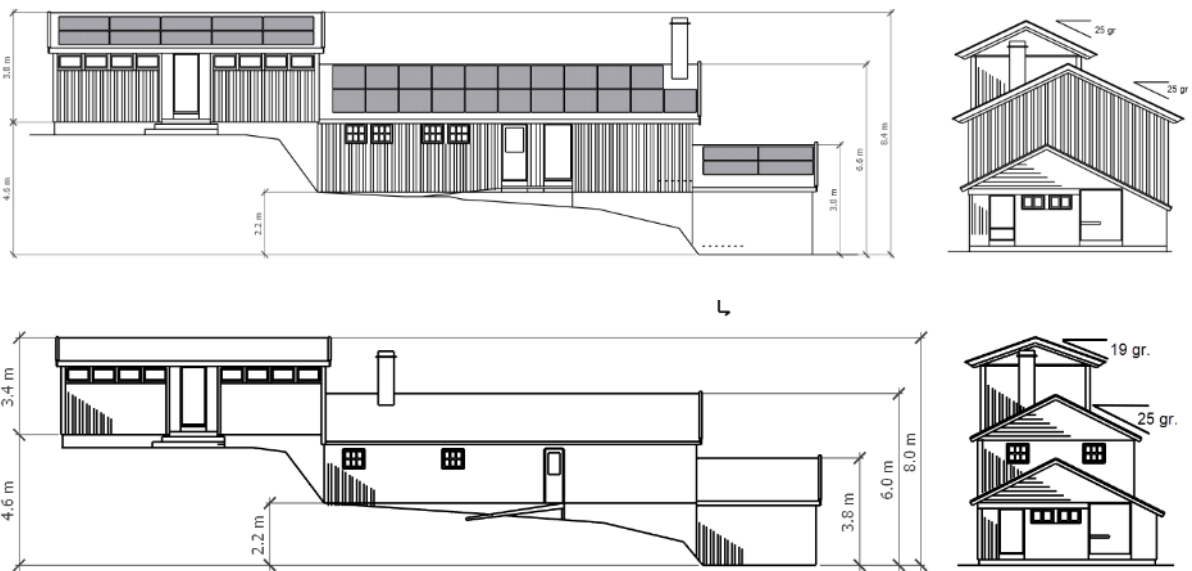
Figur 4 Prinsipp for oppvarming med vedkjele og spissoppvarming med elektrisitet.

Ettersom ved hugges på stedet vil en vedkjele bidra til kraftig reduksjon behovet til å frakte drivstoff/brensel inn til hytta. Det er anslått at omkring halvparten av strømforbruket på hytta er relatert til oppvarming av varmtvann, av dette er en stor andel fra dusjing og vasking i servicebygget.

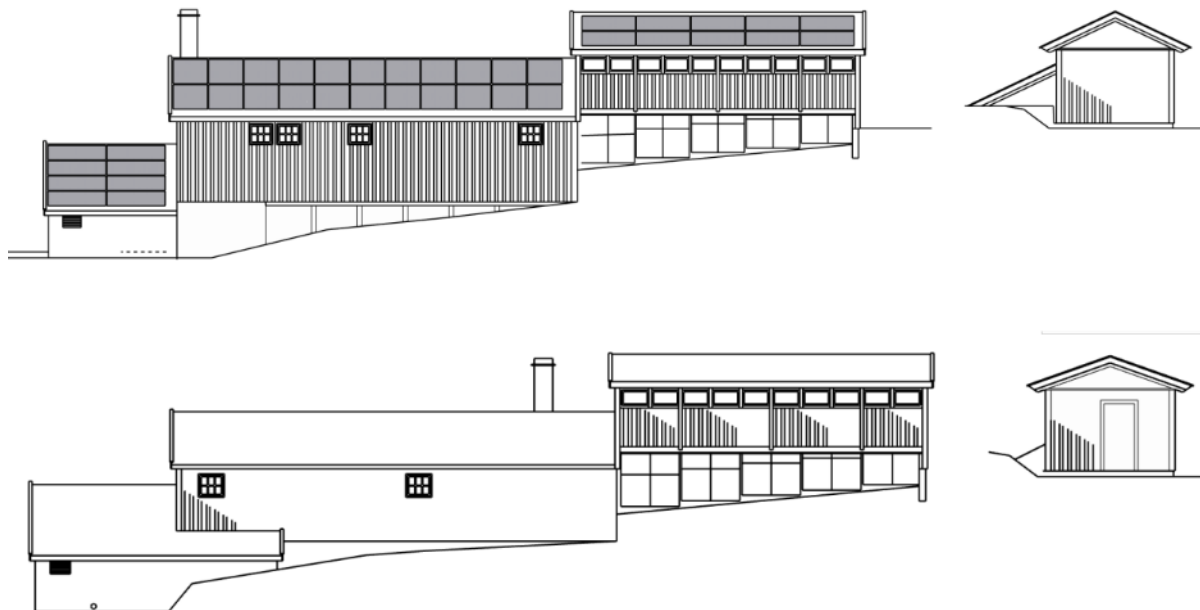
Dette tekniske utstyret krever imidlertid mer plass enn det er i dagens bygg, det er derfor behov for å utvide den nye dusjdelen for å få på plass et tilstrekkelig stort teknisk rom. Den nye dusjdelen bygges opp litt bredere enn dagens bygg slik at det i bakkant flukter med dagens aggregatrom. Plan- og fasadetegninger av tiltaket før og etter er vist i Figur 5, Figur 6 og Figur 7.

Figur 5 Planløsning. Nybygg (over) og dagens (under)

Figur 6 Fasade vest og syd. Nybygg (over), dagens situasjon (under)

Figur 7 Fasader øst og nord. Nybygg (over), dagens (under)

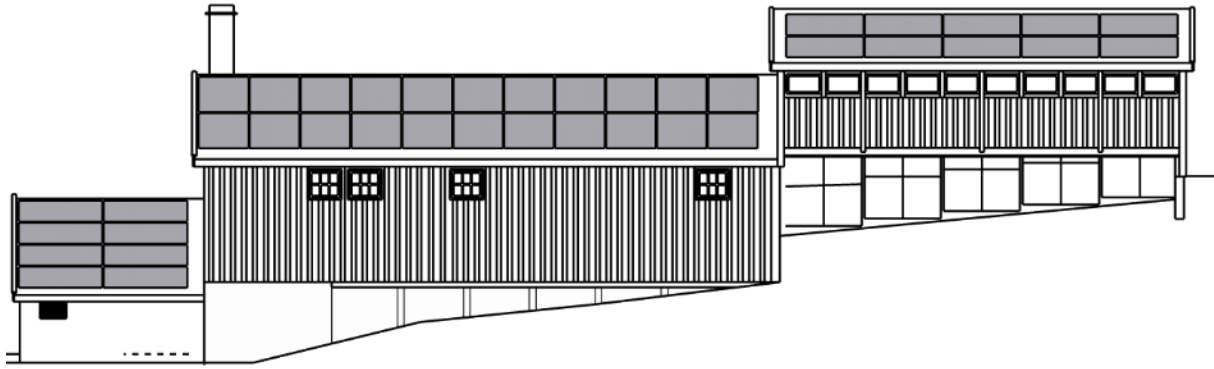
For å redusere transportbehovet gjenbrukes fundamentene der det er mulig, i tillegg lages det ved av det som kan brennes i den nye vedkjelen. Baksiden (øst) av den nye dusjdelen fundamenteres på søyler. Dette gjør arbeidet med fundamentering vesentlig enklere og det blir mindre behov for gravetiltak og transport i denne sammenheng.

Byggetrinn 3 – Solcellepaneler

Det ble investert mye i oppgradering av elektrisk infrastruktur i prosjektet som ble utført i 2025. Herunder batteribank, automatikk og styring. Dette ønsker vi å ytterligere utnytte ved å montere flere solcellepaneler.

Servicebyggets orientering (nord/sør) gjør det effektivt å montere solcellepaneler på både øst- og vestvendte flater. Det planlegges å montere på så store deler av takflatene som mulig for å få størst mulig produksjon av solenergi (illustrert i figurene nedenfor). Dette gir også et mer helhetlig uttrykk for bygget. Totalt monteres det omkring 35 kWp med solcellepaneler. Til sammenlikning ble det montert 27.5 kWp paneler i 2025.

Figur 8 Illustrasjon av flater med solcellepaneler, byggetrinn 3.

Det benyttes svarte paneler med minst mulig glans slik at panelene ikke blir mer synlige enn nødvendig på avstand. Panelene monteres som utenpåliggende, tilsvarende paneler og system som ble benyttet på Skogadalsbøen og Krækkja i fjor, se eksempler i Figur 9 og Figur 10.

Figur 10 Eksempel fra «materialboden» på Skogadalsbøen juni 2025.

Energiregnskap

Det er lagt fram et detaljert energiregnskap for hvert detaljtiltak som viser at: «Gjennom et typisk driftsår (105 døgn) vil det være behov for litt over 500 l diesel etter at byggetrinn 3 er ferdigstilt.

Merk at tallene her er estimater og representerer et gjennomsnittlig år. Enkelte år, med mye regn, kulde og lite sol vil situasjonen være svært forskjellig fra et år med mye sol og varme.»

Begrunnelse

Det omsøkte tiltaket er en videreføring av tiltaket som ble påbegynt i 2025. Servicebygget har ikke vært fornyet siden 1980- og 1990-tallet og det er stort behov for oppgraderinger. Den omsøkte utvidelsen er beskjeden og ivaretar etter vår mening uttrykket til eksisterende

bygg. Energitiltakene er også i tråd med DNTs satsning på reduksjon av dieselforbruk på hyttene.

Reduksjon av dieselforbruk på Skogadalsbøen har mange positive effekter;

- Lokalt utslipp av eksos reduseres
- Det blir mindre transport og støy fra helikopter
- Mindre risiko for utslippsulykke da det håndteres mindre mengder diesel
- Mindre støy fra aggregatet
- Mindre klimagassutslipp fra forbrenning av fossilt brennstoff
- Lavere driftskostnader

Ved å montere solcellepaneler på de planlagte takene bevares dessuten de flotte torvtakene på stedet som er med på å gi plassen den unike følelsen.

Utdrag av søknad om oppsetting av midlertidig utedo i byggeperioden v/e-post fra DNT OO av 03.03.26

..Dersom vi blir nødt til å rive hele utedoen for å bygge ny blir vi nødt til å sette opp en midlertidig do slik at betjening og gjester på selvbetjeningen har en plass å gå i byggeperioden. Dette blir en enkel konstruksjon med 3 båser som settes opp uten noen terreng/fundamenteringstiltak.

Denne burde i så fall oppføres mellom selvbetjening og aggregatrommet som illustrert i nedenfor. Størrelse ca 2 x 3 m. .. Dette blir potensielt stående fra Påsken i år til starten av sommersesongen.»

I e-post av 03.03.26 blir det opplyst at det er tenkt å lage midlertidige kummer i treverk som tømmes for hånd. På den måten blir det bedre kapasitet og mindre lukt i perioden da fuktigheten vil renne bort.

Bildene viser planlagt plassering av midlertidig utedo. Illustrasjoner: DNT OO.

Bildene viser planlagt plassering av midlertidig utedo. Illustrasjoner: DNT OO.

Tilleggsopplysninger om do-løsning på Skogadalsbøen ved e-post fra DNT OO av 09.03.2026

«Dages løsning for håndtering av utedoen på Bøen gjøres ved at dokummene spyles med vann og avfallet ledes ut av kummene på baksiden av bygget før det renner videre ned i Utle. Det brukes godt med vann for å få skylt unna best mulig. Det har vært gjort på denne måten i lange tider. Dette fungerer teknisk sett greit, men vi er ikke helt fornøyde med metoden, da det er grisete og det blir en del lukt og søl.

Når vi nå bygger ny utedo ønsker derfor å gå over til en mer tradisjonell løsning der avfallet heller graves ned og dekket til. Dette er en etablert praksis ved mange fjellhytter som på Krækkja, lungsdalen og de aller fleste selvbetjente hyttene våre. Vi må i så fall finne et egnet sted i skogen i nærheten av hytta til doavfallet. Når dette er på plass vil vi få en mer hygienisk og diskret håndtering av toalettavfallet. Alternativet er dunker som flys ut slik som på Olavsbu og Fannaråken, men det har sine utfordringer med håndtering og transport det også. I tillegg er det et helt annet klima på Bøen og det er nok gode forhold for kompostering der.»

Uttalelser til søknaden

Kulturminnefagleg fråsegn – Søknad om byggetiltak – Skogadalsbøen – solcelleanlegg og badstue – Luster kommune

I tråd med føringer i forvaltningsplanen er det tatt kontakt med kulturavdelinga i Vestland fylkeskommune.

Seksjon for kulturarv i Vestland fylkeskommune har vurdert saka som regional kulturmiljøstyresmakt, og gitt slik vurdering:

«Kulturmiljøet på Skogadalsbøen har regional kulturminneinteresse. Frå sommaren 1888 har turisthytta på Skogadalsbøen teke imot tilreisande. Allereie rundt 1870 kom dei første fotturistane og fjellklatrarane til Skogadalsbøen, der dei fekk overnatte på stølen som då var i drift i sommarhalvåret.

Seksjon for kulturarv har ingen avgjerande merknader til utviding av vaskehuset eller til etablering av solcellepanel på taka av servicebygget.

For å redusere den visuelle verknaden rår vi til å velja panel som i størst mogleg grad kan tilpassast fargane i omgjevnaden. Det bør òg veljast panel med matt overflate for å hindre uønskt gjenskin. Med slike tilpassingar kan solcellepanel etablerast utan at det får uheldige

konsekvensar for opplevingsverdiane knytte til bygningane eller deira plassering i landskapet.»

Uttale frå Villreinnemnda i Sogn og Fjordane

Villreinnemnda for Sogn i Fjordane har gitt følgjande uttale i e-post frå Alf Erik Røyrvik av 25.02.26:

Villreinnemnda ser det som positivt at det vert gjort tiltak som reduserer forbruk av diesel og dermed behov for motorisert transport.

Oppgradering og høgare standard på turisthytter kan føre til auka trafikk og ferdsel, men nemnda forventer ikkje at dei tiltaka som det her er søkt om vil ha slik effekt. Turen til Skogadalsbøen er sopass lang at det ikkje er opplevinga i dusjen som bestemmer om du tar turen eller ikkje.

Villreinnemnda har derfor ikkje merknader til søknaden.

Andre opplysninger

I 2025 ble det gitt dispensasjon til å legge solcellepanel på fasaden mot syd på hovedhytta og på taket på selvbetjeningshytta, ref. sak 2024/10385.

Inn til 2025 ble strømmen på Skogadalsbøen utelukkende levert fra dieselaggregat. Årlig forbruk av diesel låg da på 10 000 – 12 000 L. 10 000 l diesel årlig gav ca. 22 000 kwh strøm ved drifta den gang (tall fra 2025). Dette tilsvarte 205 kwh daglig i driftsesongen. I snitt kjørte aggregatet 12-14 t per dag. Det ble brukt gass til matlaging og ved til oppvarming.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av vedtekter, sist revidert 19.01.2024.

Verneformål – forskrift

Hensynet til verneverdiene i området er vurdert, særlig i forhold til landskapsverdiene i området som er mest relevant i dette tilfellet, jf. verneforskrifta for Utladalen landskapsvernområde av 14.11.2014 § 1. Området er verna mot alle inngrep eller tiltak som kan endre eller virke inn på landskapet sitt særpreget eller karakter.

Formålet med landskapsvernområdet er å ta vare på eit vilt og vakkert vestlandslandskap med økologisk verdi, kulturell verdi og opplevingsverdi og som er identitetsskapande, i tilknytning til Jotunheimen nasjonalpark.

Vidare er formålet med vernet å ta vare på:

- eit naturområde med rikt dyre- og planteliv som pregar dette.*
- eit eigenarta, ope og vakkert natur- og kulturlandskap med høg fjell, brear og geologiske avsetningar, der kulturlandskapet med beitebruk, gards- og stølsbygningar og kulturminne utgjør ein vesentleg del av landskapet sin eigenart.*
- naturmangfald som pregar landskapet med naturtypar frå lågland, dalar og skogslie til høg fjell og artar knytte til desse.*
- særprega vassdragsnatur og landskapsformer.*

Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Etter verneforskrifta § 3 pkt. 1.1 er *landskapet verna mot inngrep som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapet sitt særpreg eller karakter, medrekna oppføring og ombygging av varige eller mellombelse bygningar, gjerde, anlegg og innretningar.. graving, utfylling og lagring av masse..*

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til ulike tiltak i medhold av § 3 pkt. 1.3, bl.a.: (relevante hjemler for denne saka er merka med gult)

1.3 Forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til:

- a. **Ombygging og utviding av eksisterande bygningar, anlegg og innretningar.**
- b. Oppføring av mindre bygningar og innretningar som er naudsynte for drift av turisthytter i landskapsvernområdet i samsvar med forvaltningsplan.
- c. Gjenoppføring av bygningar, anlegg, steinmurar og innretningar som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- d. --
- e. --
- f. Riving av bygningar som pregar landskapet sitt særpreg eller karakter.
- g. Oppføring av nye bygningar, gjerde, anlegg og innretningar som er naudsynte for jord- og skogbruk.
- h. --
- n. **Riving av bygningar, anlegg og innretningar og oppføring av nye med same storleik og for same bruk i samsvar med forvaltningsplan.**
- o. --

Siste ledd i verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 gir generelle føringar for utseende på nye bygningar: «*Ombygging, utviding og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk når det gjeld utforming, fargar og materialbruk, og skal tilpassast landskapet.*»

Utviding av dusj-/vaskerom trenger ny fundamentering, og det er derfor behov for mindre gravearbeid. Graving er ikke hjemla i de spesifiserte punkta i forskrifta, og må behandles etter naturmangfoldlova § 48.

Ved riving må man legge vekt på § 3 pkt. 7.1 som setter forbud mot ureining, og gir hjemmel for krav om rydding av byggeplass, jf. Naturmangfoldlova § 11 om at *kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver.*

Det er ingen spesifisert hjemmel i verneforskrifta som åpner for oppsetting av midlertidige bygninger. Søknaden om oppføring av den midlertidige utedoen må derfor behandles etter naturmangfoldlova § 48 første ledd, første alternativ.

Naturmangfoldlova

Naturmangfoldlova § 48 setter svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men opner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkårene må være oppfylt.

Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikkje brukast for å utvide rammene for vernevedtaket, men skal fange opp uføresette eller spesielle tilfelle som ikkje var vurdert på vernetidspunktet.

Miljørettsprinsippa i naturmangfoldlova §§ 8-12 skal vurderes i alle dispensasjonssaker.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen er ikke oppdatert etter revidert verneforskrift som blei godkjent 14.11.14, men utkastet fra 2008 har blitt brukt som veiledende dokument.

Forvaltningsplanutkastet deler verneområdene inn i ulike soner, etter tilretteleggingsgrad. Skogadalsbøen ligger i teig 10 i såkalt brukssone, omtalt i kap. 6.3.2 « - - -Brukssone gjeld alt areal i nasjonalparken utanom vernesona, med unntak av nokre små område som er definerte som soner med spesiell tilrettelegging og inngrep.

- - - Det er store naturkvaliteter i områda med brukssone. Det er eit mål å ta vare på desse samstundes som områda vert brukt, ikkje minst for friluftsliv. Retningslinjer og tiltak tek sikte på å finne den optimale balansen mellom bruk og vern. - - - -»

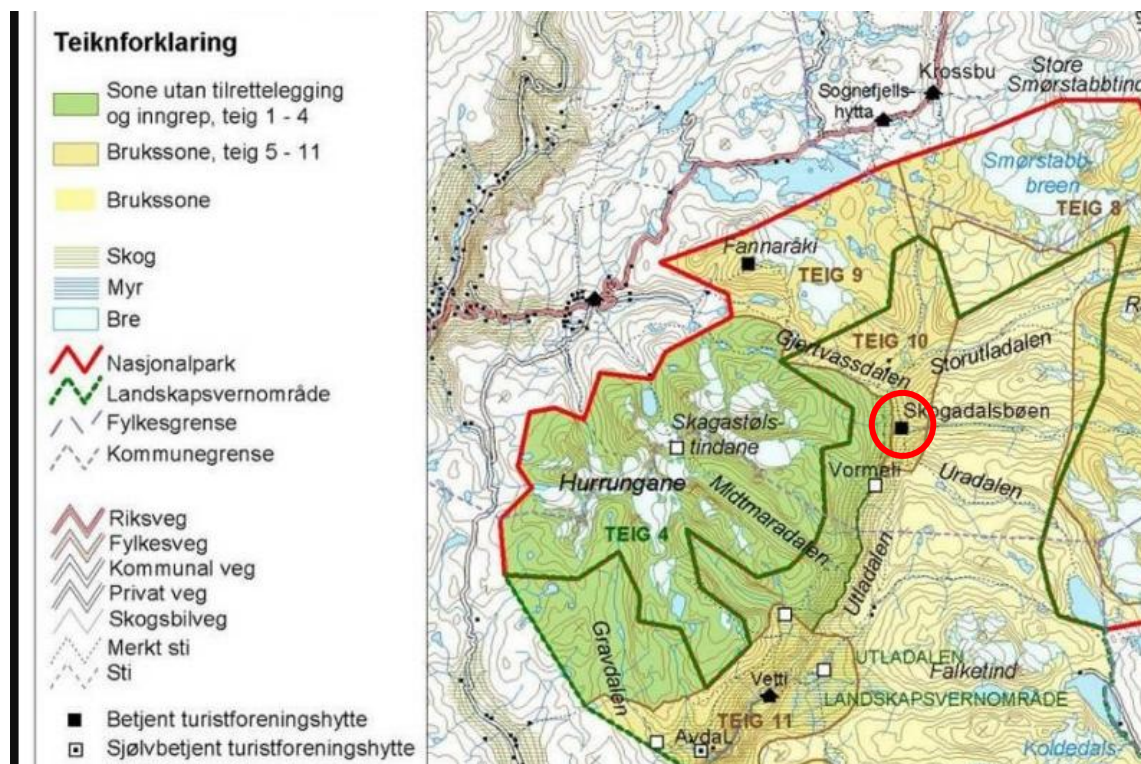
Overordna strategi for brukssona:

«Tilrettelegginga som er i området i dag kan med få unntak haldast vedlike eller fornyast. Utanom mindre justeringar/endringar skal ikkje koma nye tiltak som merkte stiar, byggverk m.m (vil berre bli vurdert i heilt spesielle tilfelle). Auke i overnattingskapasiteten ved hyttene vil bli vurdert i høve til verknaden på naturmiljøet og som følgje av auke over lang tid. Det skal ikkje skje ytterlegare tilrettelegging for ferdsel til dei sentrale delane av brukssona.»

Sonene gjelder både for tekniske inngrep og ulike aktiviteter. Rundt turisthyttene er det ei egen sone med spesiell tilrettelegging.

I forvaltningsplanen står det overordna strategi for sona:

«Utanom mindre justeringar/endringar skal det som hovudregel ikkje koma nye tiltak som vegar, byggverk ved hyttene..»

Etablering av solcellepanel på bygningene er ikke omtalt i planen, men det er gitt føringer for utvidelser og ombygging av bygninger:

Kap. 8.2. TURISTHYTTER OG ANDRE HYTTER, BUER OG NAUST

«I landskapsvernområdet er alle inngrep som vesentleg kan endra landskapets art eller karakter forbode, medrekna m.a. oppføring av bygningar, anlegg m.v. (framlegg verneforskrift § 3.1.1). Vanleg vedlikehald er tillate. Forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til m.a. ombygging og utviding av eksisterande bygningar (framlegg verneforskrift § 3.1.3a), oppføring og mindre utviding av bygningar og innretningar som er naudsynte for drift av turisthytter, til utviding av eksisterande og oppføring av nye bygningar som er naudsynte for landbruksformål og istandsetjing av seterhus (framlegg verneforskrift § 3.1.3)..»

Retningslinjer:

Det vil i utgangspunktet ikkje bli gjeve løyve til nye bygg utover dei som det tidlegare (i samband med handsaminga av vernevedtaket) er gjeve løyve til.

Alle nybygg, utvidingar og vedlikehald skal utførast i tradisjonell og lokal byggestil og på ein slik måte at det i minst mogleg grad bryt med natur- og kulturlandskapet og eksisterande bygg i området.

Kap. 8.14. - AVFALL, UREINING OG STØY

«Bruk av dieselaggregat til drifta av turisthyttene gjev ureining, støy og motorisert transport av diesel. Ofte vil bruk av dieselaggregat vere den einaste aktuelle løysinga for produksjon av elektrisk straum. Nokre stader kan tilhøva ligge til rette for bruk av mikrokraftverk. Når tilhøva ligg til rette for det, bør dette alternativet bli utgreidd. Eventuelle søknader om bygging av mikrokraftverk må vurderast i kvart enkelt tilfelle i høve til verneformålet og i høve til akseptabel standard på turisthyttene jfr kap 8.2. For slike søknader vil forvaltningsstyresmakta ta kontakt med og samarbeida med Norges Vassdrags- og Energiverk.»

Da dette ble skrevet var solcelleanlegg mest aktuelt for belysning o.l., men teknologien har utvikla seg veldig mye de siste åra, slik at en nå kan vurdere solcelleløsning som et mulig alternativ til aggregat og mikrokraftverk. Mikrokraftverk er utredet, men vurdert som uaktuelt.

Presedens

Brev av 02.03.15 frå Klima- og miljødepartementet (KLD) gir retningslinjer for presedens i byggesaker med dispensasjonsvurdering etter naturmangfoldlova § 48, jf. utdrag:
«Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden. Dette avhenger primært av antall saker hvor likebehandling tilsier at dispensasjon vil måtte gis. Sannsynligheten varierer på en skala fra lite sannsynlig til svært sannsynlig. For det andre knytter vurderingen seg til konsekvensene for verneområdet av at de lignende sakene får samme utfall. Disse konsekvensene varierer på en skala fra lite alvorlige til svært alvorlige.

Momenter ved vurdering av sannsynlighet for at et vedtak vil skape presedens vil blant annet kunne være hvor mange andre bygninger det er i verneområdet som vil kunne søke om samme tiltak, om det er spesielle forhold knyttet til saken som tilsier at den kan særbehandles og om tiltakstypen er behandlet i forvaltningsplan med klar avgrensning av hva som kan tillates.

.. Tiltakets omfang har betydning for graden av påvirkning på verneverdiene. Dette har igjen betydning for presedensvurderingen, ved at store tiltak får potensielt større konsekvenser sammen med andre tilsvarende tiltak enn det som er tilfelle for små tiltak. Man vil dermed akseptere mindre risiko for presedens ved store tiltak enn ved mindre tiltak.

Eksempler på tiltak av stort omfang, er oppføring av nye bygninger. Små uthus i tilknytning til hytte kan imidlertid etter forholdene anses som tiltak av mindre omfang. Det samme gjelder tilbygg..»

Avdalen Gard og Vetti Gard Turiststasjon er to andre bedrifter som tilbyr overnatting i turistsesongen. Disse stedene er tilknyttet strøm. For hytter uten strøm må en regne med at bruk av solceller vil komme som aktuell løsning for flere; bl. a. for Gjendebu. Byggetiltaka på Skogadalsbøen blir ikke gjennomført for å heve standarden, men det blir gjennomført energitiltak for å redusere dieselforbruket på hytta, noe som er ønskelig sett i et miljøperspektiv og som setter denne saka i ei særstilling. Byggetiltakene på Skogadalsbøen vurderes derfor å være et tiltak som ikke skaper uheldig presedens i andre saker.

Vurdering

Det kan med hjemmel i verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 n) gis tillatelse til «Riving av bygningar, anlegg og innretningar og oppføring av nye med same storleik og for same bruk i samsvar med forvaltningsplan». Det å bygge opp igjen servicebygget som omsøkt, vil være i tråd med denne hjemmelen, samtidig som det er behov for en utvidelse av dusj-/vaskerommet for å få plass til nytt forbrenningsanlegg. Den aktuelle utvidelsen i bakkant av dusj/vaskeromssiden er på til sammen 19,65 m². Verneforskrifta åpner for at nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til ombygging og utvidelse av bygninger (jf. verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 bokstav a). Med ombygging menes bygningsmessige endringer innenfor eksisterende grunnflate. Som ombygging regnes også fasadeendring ved flytting av dør, og tiltak som innebærer bruk av andre materialer og/eller dimensjoner for bl.a. ytterpanel og taktekking. Legging av solceller på takene kommer inn under denne regelen. DNT OO opplyser at det vil bli lagt tilsvarende kledning og detaljering på nybygg som på eksisterende bygg, dvs. stående panel av over- og underliggere i rødbrun farge.

Forvaltningsmyndigheten må vurdere hvordan disse tiltakene vil påvirke verneformålet - «*Eit eigenarta, ope og vakkert natur- og kulturlandskap med høg fjell, brear og geologiske avsetningar, der kulturlandskapet med beitebruk, gards- og stølsbygningar og kulturminne utgjør ein vesentleg del av landskapet sin eigenart...*»

Kunnskapen om området er kjent gjennom Naturbase, Artskart, økologisk grunnkart, oppsyn i området ved Statens naturoppsyn, og etter mange års forvaltningspraksis, jf. nml. § 8 (kunnskapsgrunnlaget). Det er ingen sårbare naturtyper som blir påverka av tiltaket. Vestland fylkeskommune v/Avdeling for Kultur og folkehelse påpeker at «*kulturmiljøet på Skogadalsbøen har regional kulturminneinteresse. Seksjon for kulturarv har ingen avgjerande merknader til utviding av vaskehuset eller til etablering av solcellepanel på taka av servicebygget.*» Det blei gjennomført sårbarhetskartlegging for fugl i Vest-Jotunheimen i 2018 (Kistefoss Skogtjenester), med særlig oppmerksomhet på rovfugl, men ikke i dette området. Data om villrein i Vest-Jotunheimen er særlig godt dokumentert gjennom oppdatering av kunnskapsgrunnlaget for villrein i arbeidet med kvalitetsnormen for villrein i 2023 (tilgjengelig på [Delnormtrevest-jotunheimen | Villrein](#)). Området rundt Skogadalsbøen er lite brukt av villrein i dag. Villreinnemnda for Sogn og Fjordane viser bl.a. til at «*...oppgradering og høgare standard på turisthytter kan føre til auka trafikk og ferdsel, men nemnda forventar ikkje at dei tiltaka som det her er søkt om vil ha slik effekt.. Villreinnemnda har derfor ikkje merknader til søknaden.*» Kunnskapsgrunnlaget er vurdert som godt for å behandle saka, jf. nml. § 8, og føre-var-prinsippet jf. nml. § 9 er derfor ikke tillagt vekt.

Det er positivt at DNT OO vil gjennomføre energitiltak for å redusere dieselbruken og dermed helikoptertrafikken i området. De aktuelle byggetiltakene er nødvendige for å oppnå dette. Spørsmålet vil videre være om tiltakene vil påvirke det «*egenarta natur- og*

kulturlandskapet», og det må gjøres en vurdering av samla belastninga av tiltaket, jf. nml. § 10:

Riving og gjenoppbygging: Utedoen og dusj-/vaskeromsdelen er i så dårlig stand at det kan være nødvendig å rive hele/deler av byggene for gjenoppføring med samme størrelse og for samme formål for å kunne legge solcellepanel på taka. De aktuelle bygningene på Skogadalsbøen har ikke særlige bygningsmessige verdier som det må tas vare på, og vi kan ikke se at riving av byggene vil påvirke verneverdier eller verneformålet i dette tilfellet (verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 n).

Fasadeendring ved endra takvinkel på utedoen: Takvinkelen på utedoen søkes endra fra 20 grader til 25 grader for å redusere snølast, optimalisere plassering av solcellepanel og for å få lik takvinkel på alle byggene på servicebygget. Visuelt vil dette etter vår vurdering være et positivt tiltak for å få et mer helhetlig bygningsmessig uttrykk, og vi kan ikke se at en slik ombygging (verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 a)) vil påvirke verneverdier eller verneformålet negativt.

Flytting av døra til herredoen: Tiltaket vil ikke påvirke den utvendige fasaden på bygget nevneverdig. Material- og farger vil være de samme, og ombyggingen (verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 a)) vil ikke påvirke verneverdier eller verneformål negativt.

Utvidelse for innsetting av ny forbrenningsovn i dusj-/vaskeromsdelen: Dusj-/vaskeromsdelen søkes utvida i bakkant av bygget, dvs. i nordøstlig retning. Denne delen fundamenteres på søyler, og det er mindre behov for gravetiltak på stedet. Utvidelsen medfører at taket vil flukte med taket på aggregatrommet. Bygningsmassen på Skogadalsbøen består av flere bygg av ulik størrelse. Vi kan ikke se at et slikt mindre tilbygg på baksiden av bygningen vil vises i særlig grad i terrenget, og tiltaket vil derfor ikke påvirke natur- eller kulturlandskapet eller verneverdier vesentlig (verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 a)).

Bortsett fra det lille tilbygget i bakkant av dusj-/servicebygget vil avtrykket være det samme, og den samla belastninga vurderes som akseptabel, der fordelene med det lille tilbygget veier opp for ulempene. Innsetting av ny forbrenningsovn vil bl.a. redusere behov for transport av diesel og pappemballasje.

Legging av solcellepanel på takene: Legging av solcellepanel på bygninger på Skogadalsbøen er tidligere grundig vurdert i sak 2024/10385 der det ble gitt dispensasjon til legging av solceller på deler av taket på hovedbygningen og på materialboden.

Temaet solcellepanel er ikke omtalt i forvaltningsplanen for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde, og vi har ikke egne retningslinjer for oppføring av solcellepanel. Søknaden omfatter tilsvarende solcellepanel som dekker takflatene på materialboden. Solcellepanela vil ikke være særlig synlige fra bakkenivå, men de vil kunne være synlige på avstand. Med en mørk takfarge og mørke, matte solcellepanel, vil det være vanskelig å skille panela fra takfargen, forutsatt at panela ikke reflekterer sollyset. Legging av solcellepanel på taka vil derfor ikke medføre nevneverdig påvirkning på natur- og kulturlandskapet i området (verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 a)).

I retningslinjene fra Miljødirektoratet for vurdering av presedens i byggesaker etter naturmangfoldlova § 48 står det: «*Tiltakets omfang har betydning for graden av påvirkning på verneverdiene.*» Vurderinga til Miljødirektoratet er tillagt stor vekt. Terskelen skal være lavere for å gi dispensasjon slik at eksisterende bygg kan oppgraderes til tidsmessig standard. Vi vurderer de nødvendige byggetiltakene for legging av solcellepanel som et tiltak av stor miljømessig betydning i denne saken. Ved å stille relevante vilkår er tiltaket vurdert til ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig. Det blir i denne saka lagt til rette for et større areal med solceller enn de små panela som har kommet opp på mindre private hytter andre steder i Jotunheimen og Utladalen. Men de aktuelle bygningene på Skogadalsbøen har ei anna utforming og et anna tilbud enn både andre DNT-hytter, og de mindre hyttene ellers i verneområdet. En tillatelse tilpassa behova på Skogadalsbøen som ligger i denne

brukssona, og særlig det at en får ned diesel/aggregatforbruket, blir ikke vurdert å skape presedens for andre saker, og den samla belastninga er akseptabel.

Ifølge retningslinjene vil terskelen for presedensvirkning være lavere i en nasjonalpark enn i et landskapsvernområde. Selv om tiltaket er reversibelt ved at solcellepanela enkelt kan fjernes, er presedensvirkningen vurdert som høy, særlig med tanke på de andre turisthyttene i Jotunheimen og i andre verneområder. Men ifølge retningslinjene fra Miljødirektoratet skal det også vektlegges om søker har spesielle behov for å få gjennomført tiltaket, f.eks. behovet for tilgang på strøm for drift av hytta som kan erstatte behovet for dieselaggregat og som erstatning for bruk av vannkraft.

Oppsetting av en midlertidig utedo må behandles etter naturmangfoldlova § 48 første ledd. Det innebærer at det kan gis tillatelse til tiltaket *dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig*. Ved riving av eksisterende utedo er det behov for en midlertidig utedo på ca. 6 m². Denne doen er tenkt plassert sammen med de andre byggene, ved siden av servicebygget, materialboden og selvbetjeningen. Den blir tatt ned før hovedsesongen i juni, og vi kan ikke se at den midlertidige utedoen vil være i konflikt med verneformål eller verneverder (naturmangfoldlova § 48 første ledd), så lenge vilkår som blir satt for drift av doen følges. Den samla belastninga som følger med det lille bygget er midlertidig. Behovet er nødvendig for drifta av turisthytta i en kort tidsperiode, og tiltaket skaper derfor ikke uheldig presedens i andre saker.

Nml. § 11 (*kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver*) er vurdert som lite relevant i denne saka, da tiltaket ikke vil gi skader på miljøet. Tvert om vil tiltaket være positivt med tanke på miljørisiko, da all diesel som kreves for å drive dagens aggregat transporteres med helikopter. Ifølge forvaltningsplanen er den overordna strategien for brukssona at den tilrettelegginga som er der i dag kan holdes ved like eller fornyes. Legging av solceller blir sett på som fornybar energi og som et bedre alternativ enn f.eks. dieselaggregat for å løse energibehovet. Rehabilitering av servicebygget er nødvendig for å kunne legge solcellepanel på taka. Tiltaket med legging av solcellepanel vil også redusere transportbehovet av diesel fra Krossbu til Skogadalsbøen, og det reduserer driftstiden på aggregatet til ca. 0,5 t daglig, dette tilsvarer ca. 500 l diesel per driftsår. Det kan pålegges opprydding dersom det ikke er tilfredsstillende utført ved avslutning av byggeperioden.

Utkastet til forvaltningsplan fra 2008 angir at det kan gis tillatelse til ombygging eller mindre utviding av eksisterende bygninger og innretninger, og at «*Alle nybygg, utvidingar og vedlikehald skal utførast i tradisjonell og lokal byggestil og på ein slik måte at det i minst mogleg grad bryt med natur- og kulturlandskapet og eksisterande bygg i området.*» Ifølge forvaltningsplanen skal «*tidlegare standard og utforming vere retningsgjevande*» ved restaurering av byggverk. De aktuelle byggetiltakene medfører ikke at standarden på turisthytta blir heva, men det blir satt vilkår om materialbruk og farge på bygga (nml. §12 – *Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*). Seksjon for kulturarv i fylkeskommunen «*rår til å velja panel som i størst mogleg grad kan tilpassast fargane på omgjevnaden. Det bør òg veljast panel med matt overflate for å hindre uønskt gjenskin. Med slike tilpassingar kan solcellepanel etablerast utan at det får uheldige konsekvensar for opplevingsverdiane knytte til bygningane eller deira plassering i landskapet.*»

Teknologien innen fornybar energi er under stadig utvikling. Solcellepanel slik det er søkt om, er vurdert til å være den beste miljømessige løsningen med den kunnskapen som er tilgjengelig pr. i dag (jf. nml. § 12). Etblering av ny doløsning og oppsetting av midlertidig utedo må vurderes av kommunen som forurensningsmyndighet. Tiltakshaver må sikre at det ikke oppstår forurensning fra utedoen og egnet sted for nedgraving må avklares med forvalter. Den midlertidige doen må plasseres slik at det ikke skjer avrenning til elva. Avfallet

kan ev. graves ned på egnet sted, men avfall som bind/tamponger/plastholdige våtservietter eller annet avfall som ikke lett kan brytes ned, kan ikke tømmes i naturen.

Det er i søknaden vilt til at rivingsmaterialer er tenkt brukt som ved for å redusere uttransporten mest mulig. Det er viktig å merke seg at kun ubehandla trevirke kan brennes. Trevirke med beis/maling/impregnering er avfall som må leveres på godkjent mottak. Med beliggenheten til Skogadalsbøen er det særlig positivt at en reduserer omfanget av helikoptertransport av diesel i framtida. Ved planlegging av gjennomføring av tiltaket oppfordres det til å legge bygge- og transportperioden til den tida av året som vil gi minst mulig påvirkning på naturmiljøet, dvs. utenom den mest sårbare perioden for ynglende vilt og hekkende fugl, dvs. om høsten. Det vises til styresak 2025/14331 der det er vektlagt å unngå motorferdsel i kalvings- og oppvekstområdet for villrein i tida 1. april til 20. juni. Dispensasjon til nødvendig motorferdsel vil bli behandla i egen sak, og tiltakshaver må legge fram en plan for gravearbeid og transportplan med tidsskjema og stipulert antall helikoptertur knytta til tiltaket.

I 2025 ble det installert et hybridanlegg med solceller, batterier og aggregat i samspill for å redusere dieselforbruket på Skogadalsbøen. Legging av solcellepanel på servicebygget og installasjon av ny forbrenningsovn vil redusere dieselforbruket ytterligere. Reduksjon av dieselforbruket på Skogadalsbøen vil være et svært positivt tiltak med tanke på naturmiljøet; lokalt utslipp av eksos reduseres, det blir mindre transport og støy fra helikopter, mindre risiko for utslippsulykke, mindre støy fra aggregatet lokalt og mindre klimagassutslipp fra forbrenning av fossilt drivstoff. Etter ei samla vurdering mener vi at fordelene ved gjennomføring av tiltaket vil være større enn ulempene. Vi kan vi derfor ikke se at omsøkte tiltak vil være til skade for verneformål eller verneverdier, forutsatt at tiltaket gjennomføres i samsvar med gitte vilkår.

Konklusjon

Med unntak av det lille tilbygget på dusj-/vaskeromsdelen av servicebygget vil den samla bygningsmassen og fasaden på bygningene være tilnærma lik slik den var før gjennomføring av tiltaket. Nyttverdien av å fase ut dieselbruken er svært positiv, og det er tillagt vekt at dette er et tilfelle som ikke vil skape presedens i andre saker. Bruk av solcellepanel er vurdert til å være den beste miljømessige løsningen for drifta av Skogadalsbøen med den kunnskapen som er tilgjengelig pr. i dag.

Etter vår vurdering vil ikke dette tiltaket, med gitte vilkår, være i strid med formålet med vernevedtaket jf. § 1, og heller ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Med hjemmel i verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 bokstav a), n) og nml. § 48 første ledd kan det derfor gis tillatelse riving av utedoen og dusj-/vaskeromsdelen på servicebygget, gjenoppbygging av byggene og utviding av dusj-/vaskeromsdelen slik det søkes om.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/3231-1

Saksbehandlar: Eldrid Nedrelo

Dato: 11.03.2026

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	17/2026	18.03.2026

Dispensasjon - Utladalen LVO - tiltak i Skåri - Skilting for nasjonalparksenter på vegg - 2026 - Utladalen Naturhus

Innstilling frå forvaltar

Utladalen Naturhus /Utladalen nasjonalparksenter får med heimel i verneforskrifta for Utladalen landskapsvernområde § 3 pkt. 1.3 a) og e) løyve til standard skilting på låveveggen i Skori, i samsvar med krav frå Miljødirektoratet for eit autorisert informasjonsenter.

Dispensasjonen vert given med følgjande vilkår:

- Storleiken på skilt 2 kan aukast frå 70x100 cm til 91 x 130 cm for å betre lesbarheita frå Folkevegen.
- Materialbruk og utforming skal følgje *designmanualen for Norges nasjonalparker*.

--- slutt på innstilling ---

Dokument i saka

- Søknad om endring av skilt til Besøksenter Utladalen – Jotunheimen Nasjonalpark, frå Utladalen Naturhus, e-post av 04.03.2026
- Tilbakemelding på spørsmål om krav til storleik på vegghengte skilt i designmanualen for Norges nasjonalparker ved e-post frå merkevare i Miljødirektoratet av 07.01.2026

Tidlegare dokument i saka:

- Tilbakemelding frå forvaltar på spørsmål om flytting av vegghengt skilt, e-post av 14.05.2025
- Utladalen LVO - dispensasjon - 2024 - tiltak i Skåri - Skilting for nasjonalparksenter - Utladalen Naturhus, sak 27/2024
- Søknad av 06.06.2024 om godkjenning av skilt - Utladalen Naturhus v/ A.O. Øygarden
- E-post av 15.05.24 med illustrasjonar av planlagt skilting på vegg frå Naturhuset.
- Miljødirektoratet - Designmanual for *Norges Nasjonalparker*

Saksopplysningar

Utdrag frå søknaden:

«Me viser til dykkar saksreferanse 2024/5299-13 432.2, då me med dette søker om å endre eitt av våre skilt på nasjonalparksenteret.

Me søkte i mars 2024 (med tilleggssøknad seinare same år) om å etablere skilting på nasjonalparksenteret. Det vart då gjeve løyve til å sette opp to vegghengde skilt i storleik 70 x100 cm, som var standard for veggskilt for nasjonalparksenter. Me monterte desse skilta som me fekk løyve til før sesongen 2025. Det viser seg dessverre at skilta fungerer svært dårleg, då skrifta både vart for lite synleg og bokstavane for små til å lese.

Skilt 1 er plassert på kafebygningen. Her er kontrastane for dårlege, men skiltet fungerer elles bra, då avstand frå stien til skiltet er kort, og skiltet er difor lesbart. Me kjem til å byte ut skiltet før sesongen 2026 med skilt som har betre kontrastar i bokstavane mot bakgrunnen. Det vert elles ingen endringar på dette skiltet, så dette skiltet er ikkje omfatta av denne søknaden om endring av skilt.

Skilt 2 er plassert på låvebygningen vår, i noko avstand frå Folkevegen. Etter denne sesongen har me fått mange henvendingar om at skiltet ikkje er lesbart frå vegen, og som også Miljødirektoratet sine representantar kommenterte under deira besøk. Bokstavane vert for små for at dei er lesbare på denne avstanden. Me ser at det er behov for å eit større skilt for å få plass til store nok bokstavar, slik at desse er lesbare på denne avstanden.

Me har følgd malen i designmanualen, og vil ikkje gjere andre endringar enn å auke skiltstorleiken til 91 x 130 cm (om lag 30 % auke) for at skiltet vert lesbart frå Folkevegen. Me ser og at dersom skiltet vert av denne storleiken, kan det henge oppe på låveveggen, som opprinneleg omsøkt. Me søker med dette difor om å auke storleiken på dette skiltet til om lag 91 x 130 cm, med plassering oppe på låveveggen som illustrert under. Det er bekrefta frå Miljødirektoratet at designmanualen ikkje har maxgrense på storleiken på skilta, så lenge designet er rett etter malen.

På bilete er storleiken på eksisterande skilt illustrert (70 x100 cm)

På bilete er omsøkt skiltstorleik (91x130 cm) illustrert. Fargen på skiltet er ikkje nøyaktig framstilt.

Bilete syner det nye skiltet, der skrifta er lite lesbart frå Folkevegen. Område som nytt og

noko større skilt er planlagt plassert er merka med raud sirkel.»

Spørsmål frå forvaltninga til Miljødirektoratet om storleik på veggehende skilt angitt i designmanualen, 70x100, e-post av 17. des. 2025

«..vi har tidlegare behandla søknad om oppføring av veggskilt for besøkssenteret i Utladalen basert på storleiken på vegghengte skilt som er angitt i designmanualen, 70x100.

Nasjonalparksenteret klaga ikkje på vedtaket, der det var sett vilkår i løyvet om storleik i tråd med designmanualen, men dei ønskjer (som i utgangspunktet) same proporsjon på veggskiltet som eit anna bilete dei har hengande på veggen. Dette biletet er større enn dimensjonen på veggskilt nasjonalparksenter i designmanualen.

Med bakgrunn i dette lurar vi på om det har vore aktuelt med annan skiltstorleik på andre sentra?»

Tilbakemelding på spørsmål om krav til storleik på vegghengte skilt i designmanualen for Norges nasjonalparker ved e-post frå merkevare i Miljødirektoratet av 07.01.2026

«.. der er vi nok ikke så strenge nei, så lenge det ikke er veldig uortodokse størrelser så burde det meste gå bra. Det viktigste er lesbarheten.»

Tilbakemelding frå forvaltar på spørsmål om flytting av vegghengt skilt, e-post av 14.05.2025

*«.. Nasjonalparksenteret v/Monika Lysne viser i telefonsamtale den 13. mai til at det er ønskje om å flytta det eine vegghengte skiltet ned på tilbygget på fjøsen slik at det blir lettare å sjå kva som står på skiltet. Vi støttar forslaget om å flytta skiltet av praktiske omsyn slik at senteret når fram med informasjonen til dei besøkande. Det er viktig at informasjonen er lett å lesa og at den er tilgjengeleg for alle brukargrupper. **Skiltet kan hengast opp på veggen med gjeldande dispensasjon som vist til ovanfor, jf. verneforskrifta for Utladalen landskapsvernområde § 3 pkt. 1.3 e).**»*

Vedtak - Utladalen LVO - dispensasjon - 2024 - tiltak i Skåri - Skilting for nasjonalparksenter - Utladalen Naturhus, sak 2024/5299

Nasjonalparkstyret gjorde i sak 27/2024 slikt vedtak (markeringar med gult viser det som er relevant for endringssøknaden):

«Utladalen nasjonalparksenter / Stiftinga Utladalen Naturhus v/ Arnt Otto Øygarden får med heimel § 3 pkt. 1.3 e) i verneforskrift for Utladalen av 14.11.2014 løyve til standard skilting ved Skåri, i samsvar med krav frå Miljødirektoratet for eit autorisert informasjonsenter.

Dispensasjonen vert gjeve med følgjande vilkår:

- Det blir gjeve løyve til inntil to vegghengte skilt i storleik 70 x 100 cm, som er standard for veggskilt for nasjonalparksenter. Det kan ikkje nyttast større veggskilt enn fastsett standard i designmanualen.
- Oppføring av 3 stk. frittstående skiltstativ i malmfuru eller cortenstål, for ståande informasjonsplakatar i standard storleik 70 x 100 cm. Skilta plasserast til høgre for inngangen til tunet, enten på linje langs vegen eller skråstilte slik at informasjonen møter dei besøkande på ein god måte.
- Alle skiltstativ / plakatar skal vera i tråd med designmanualen for **Norges nasjonalparker**
- Fundamentering og utforming av frittstående skilttavler ved inngang til tundet krev også godkjenning av Årdal kommune som myndigheit etter plan- og bygningslova.
- det eine skiltet på fjøsveggen kan plasserast nede på veggen på fjøsbygningen, på gråsteinsmuren.

- det kan vera informasjon på begge sider av skilta, men då med både norsk og engelsk tekst på kvar plakat.

Det blir med heimel i verneforkskrifta § 3 pkt. 6.3 g) gjeve løyve til nødvendig transport av utstyr/materialar og bruk av maskinar i samband med fundamentering og oppsett av skilta.»

Heimelsgrunnlag

Delegering

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av vedtekter revidert pr. 19.01.2024.

Verneformål – forskrift

Formålet med landskapsvernområdet er å ta vare på eit vilt og vakkert vestlandslandskap med økologisk verdi, kulturell verdi og opplevingsverdi og som er identitetsskapande, i tilknytning til Jotunheimen nasjonalpark.

Vidare er formålet med vernet å ta vare på:

- eit naturområde med eit rikt dyre- og planteliv som pregar dette.
- eit eigenarta, ope og vakkert natur- og kulturlandskap med høg fjell, brear og geologiske avsetningar, der kulturlandskapet med beitebruk, gards- og stølsbygningar og kulturminne utgjer ein vesentleg del av landskapet sin eigenart.
- naturmangfald som pregar landskapet med naturtypar frå lågland, dalar og skogslie til høg fjell og artar knytte til desse.
- særprega vassdragsnatur og landskapsformer.

..

§ 3 pkt. 1.1 i verneforskrift for Utladalen landskapsvernområde av 14.11.14 set eit generelt forbod mot inngrep i landskapet (dei relevante er understreka i teksten under):

1. Landskapet

1.1 Inngrep i landskapet

Området er verna mot inngrep som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapet sitt særpreg eller karakter. Med dei unntaka som følgjer av forskrifta pkt 1.2 og 1.3 er det forbod mot inngrep som vegbygging, oppføring og ombygging av varige eller mellombelse bygningar, gjerde, anlegg og innretingar, parkering av campingvogner, bubilar, maskinar og liknande, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og lagring av masse, sprenging og boring, bryting av stein, mineralar og fossil, uttak og fjerning av større stein og blokker, drenering og anna form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordleidningar, riving av bygningar som pregar landskapet sitt særpreg og karakter, bygging av buer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stiar, løyper o.l. Opplistinga er ikkje uttømmende.»

Forvaltningsstyresmakta kan med heimel i § 3 pkt. 1.3.e) gje løyve til: «Merking av nye stiar, oppsetting av skilt og vegvisarpilar og kvisting av nye løyper.»

Forvaltningsplan

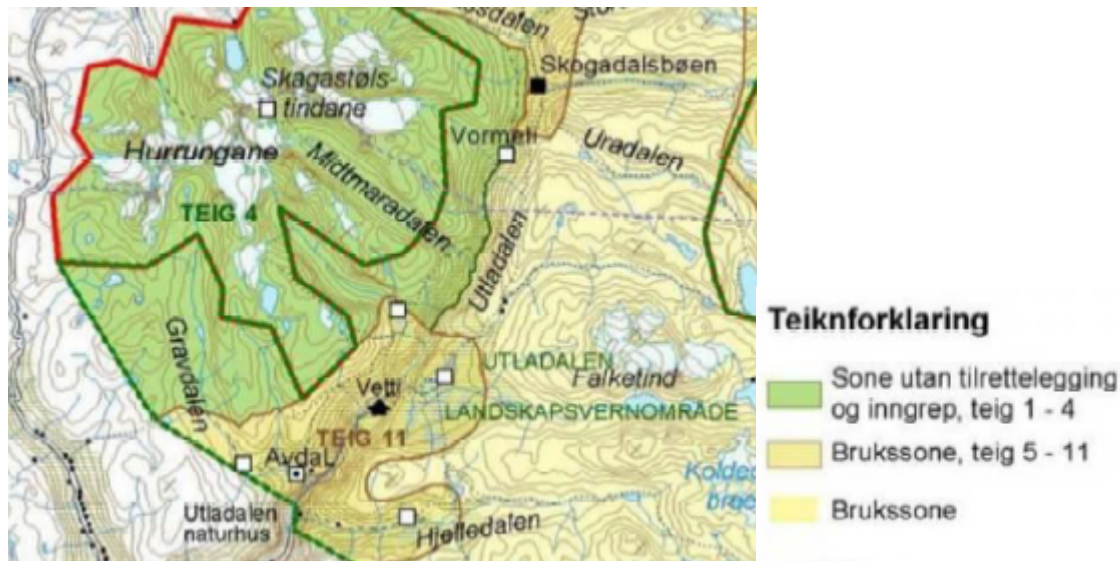
Utkast frå 2008 blir brukt som rettleiande dokument til ny revidert plan er godkjent.

Kap. 8.2. *Turisthytter og andre hytter, buer og naust* har føringar for utviding / ombygging:

«I landskapsvernområdet er alle inngrep som vesentleg kan endra landskapets art eller karakter forbode, medrekna m.a. oppføring av bygningar, anlegg m.v. (framlegg verneforskrift § 3.1.1). Vanleg vedlikehald er tillate. **Forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til m.a. ombygging** og utviding av eksisterande bygningar (framlegg verneforskrift § 3.1.3a), oppføring og mindre utviding av bygningar og innretningar som er naudsynte for drift av turisthytter til utviding av eksisterande og oppføring av nye bygningar som er naudsynte for landbruksformål og istandsetjing av seterhus (framlegg verneforskrift § 3.1.3)..

Forvaltningsplanutkastet deler verneområda i ulike soner etter tilretteleggingsgrad og med føringar for differensiert forvaltningspraksis. Skori ligg i såkalla brukssone i teig 11:
«I den heimre delen av Utladalen, til og med Vettismorki- og Fleskedalenområdet, er det mange kulturminne og eit spesielt kulturlandskap som fortel om tidlegare bruk av området.»

Teig 11: Heimre Utladalen «Retningslinjer: ...Ved tilretteleggingstiltak og restaurering av byggverk og stiar skal tidlegare standard og utforming vere retningsgjevande.»

Naturmangfaldlova

Miljørettsprinsippa i naturmangfaldlova §§ 8-12 skal vurderast i alle dispensasjonssaker.

Presedens

Det er ingen andre tilsvarende saker som gjeld større skilt, da Utladalen naturhus er einaste informasjonssenteret som ligg innan vernegrensene.

Vurdering

Spørsmålet om å henge opp to skilt på fjøsveggen vart grundig vurdert i sak 2024/5299 – 11, og det vart lagt til grunn at for autoriserte informasjonssentera gjeld føringar for skilting i tråd med designmanualen. Etter førespurnad frå forvaltninga om ein kan vike frå kravet til storleik på vegghefte skilt har Miljødirektoratet no signalisert at ein ikkje er så strenge på det, og peikt på at det er viktig at lesbarheita er god.

Grunnen til at saka kjem opp på nytt, er at Naturhuset har fått tilbakemeldingar frå ulike hald på at skilt 2 som er plassert på låvebygningen er vanskeleg å lesa frå Folkevegen. Bokstavane vert for små til å kunne lesast frå denne avstanden, og det er derfor behov for eit større skilt der bokstavane er større. Naturhuset søker om å auke skiltstorleiken til 91 x 130 cm (om lag 30 % auke) for at skiltet vert lesbart frå veggen, med plassering oppe på låveveggen som illustrert under avsnittet «saksopplysningar» ovanfor.

Bygningane i Skori er relativt små, låvebygningen er den største, og skiltet skal plasserast på langveggen som vender mot vegen.

Verneforskrifta opnar for at det kan setjast opp skilt (§ 3 pkt. 1.3 1.3).

Forvaltninga må vurdere korleis eit noko større skilt på låveveggen vil påvirke verneformålet – eit eigenarta kulturlandskap der gardsbygningane utgjer ein vesentleg del av landskapet sin egenart.

Designmanualen gjev heilt klare reglar for storleik:

<p>Besøkssenter Størrelse skilt: 700×1000 mm</p> <p>Ved montering på store veggflater anbefaler vi at størrelsen på skiltet økes.</p> <p>Base: Cortenstål 10 mm. Logo og navnetrekk utskåret.</p> <p>Bruksområde: Kan settes på vegg på besøkssenter.</p> <p>Skiltet består layout hvor én skal benyttes til logo for besøkssenter, mens den andre beskriver besøkssenteret på sekundære språk som engelsk, tysk eller samisk. Det er viktig at det er merkevaerens font som benyttes, og at de sekundære at språkene er satt opp i mindre størrelse enn hovedlogo (bruk mal nedenfor).</p> <p>Hvis det er tilstrekkelig kontrast til bakgrunnen, kan nasjonalparklogoen monteres med utskårne bokstaver direkte på vegg i sort eller hvitt, avhengig av veggens bakgrunnsfarge.</p>	
---	---

Eit skilt på eldre bygningar slik som i Skori, kan oppfattast som framandelement på den gamle bygningsmassen som er ein viktig del av kulturmiljøet i verneområdet. Det er derfor viktig at skilta ikkje er større enn nødvendig. Sjølve skilttavla har ein farge som går meir eller mindre i eitt med fargen på vegg, og slik sett er fargane og materialbruken tilpassa landskapet. Bokstavane og logoen på skiltet vil vera godt synlege sidan dei er i ein kontrastfarge til vegg, og i dette tilfellet er det viktig. I designmanualen er det også presisert at «Ved montering på store veggflater anbefaler vi at størrelsen på skiltet økes.» Langsida på låven er ei større veggflate, og ein har erfart at det ikkje fungerer med mindre bokstavar på skiltet.

Vurdering etter Naturmangfoldlova (nml) §§ 8-12:

Tiltaket vil ikkje påverka trua naturtypar eller raudlisteartar. Låvebygningen i Skori ligg i SEFRAK-registeret, og er frå tidleg 1900-talet. Kunnskapsgrunnlaget (jf. naturmangfoldlova § 8) er vurdert som godt, og føre-var-prinsippet i § 9 er derfor ikkje vurdert som relevant i saka. Skiltet vil vera synleg frå vegen, men Naturhuset er autorisert som nasjonalparksenter, og designmanualen for Norges nasjonalparker stiller krav til korleis skilting skal gjerast. Sidan det skal leggast vekt på lesbarheita til slike skilt, kan dette reknast som eit heilt spesielt tilfelle som har liten innverknad på den samla belastninga på økosystemet, jf. naturmangfoldlova § 10. Det er også tillagt vekt at eit veggrent skilt ikkje medfører inngrep i bygget og at det er eit reversibelt tiltak, som lett kan fjernast. Utladalen nasjonalparksenter er

det einaste besøkssenteret som ligg innanfor verneområda i Jotunheimen og Utladalen, og saka vil ikkje skape presedens i andre saker her. Tiltaket vil ikkje ha innverknad på naturmiljøet. § 11 om at kostnadane ved miljøforringing skal berast av tiltakshavar er ikkje relevant.

§ 12 Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetode: Materialbruk og utforming skal vera i samsvar med designmanualen. Illustrasjonsfoto er framandelement på dei gamle bygningane i Skori, som er ein viktig del av kulturmiljøet i verneområdet. Det er derfor viktig å ikkje overdrive omfanget av skilting på bygningane, og senterskilta må ikkje vera større enn nødvendig for lesbarheita frå vegen. Det kan med fordel vurderast om dei to illustrasjonsfotoa kan flyttast til baksida av bygningen eller takast ned.

Med vilkår om materialbruk, utforming og storleik, og med vekt på at det er eit reversibelt tiltak som følgjer av krav om autorisasjon for nasjonalparksenteret, kan vi ikkje sjå at tiltaket vil vera i vesentleg strid med verneformål og verneverdiar.

Konklusjon:

Veggskilt skal følgje designmanualen, og storleiken på skiltet kan aukast til 91 x 130 cm. Materialbruk og utforming skal følgje designmanualen.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/1312-6

Saksbehandlar: Eldrid Nedrelo

Dato: 11.03.2026

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	18/2026	18.03.2026

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Møteplan 2026 - Oppdatering

Innstilling frå forvaltar

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen godkjenner følgjande oppdaterte møteplan for resten av 2026 med fastsetjing av datoar for styremøte 4 og studietur:

Dato	Alternativ dato	Ramme for møtet
24. februar		Teams. Møteplan, budsjett og innkomne saker
18. mars	20. mars	Teams, innkomne saker
28. april	16. april	Innkomne saker, Vang / Øystre Slidre
*	26.-28. mai 2.-4. juni 23.-25. juni 18.-20. aug	Styremøte og studietur
9. - 10. sept.	2. - 3. sept	Styremøte og Rådgjevande utval, Lom
24. november	18. november, 25. november	Styremøte, søknad om tiltaksmidler, Teams

* Styret diskuterer seg fram til kva tidsrom som passar for flest mogleg til studietur.

Møtekalenderen blir supplert med møte i Arbeidsutvalet (AU) dersom det kjem saker som krev raskare avklaring og som ikkje er rutinesaker med høve til administrativ behandling.

--- slutt på innstilling ---

Dokument i saka

- ST 4/2026 Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen – Møteplan 2026
- Møteprotokoll ST4/2026

Saksopplysningar

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - 24.02.2026

Behandling

Føreslåtte møtedatoar kolliderer med andre møte for enkelte av styremedlemmane. Ved kollisjon for enkeltmedlem kan vara kallast inn etter nærare tilbakemelding frå styremedlemmane.

Kari Sveen viste ein presentasjon og orienterte om relevante område å besøke, i Lofoten og Femundsmarka/Fulufjellet, med tanke på felles utfordringar om m.a. styring av ferdsel i sårbar natur.

Etter vurdering og oppteljing av alternative forslag var det semje om at følgjande datoar vert sett opp i møteplanen

- --
- Studietur: Forvaltarane jobbar vidare med eit forslag til tur til Femundsmarka/Fulufjellet og kjem med nytt forslag til datoar til møtet i mars.
- --

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen godkjenner følgjande møteplan for resten av 2026:

Dato	Ramme for møtet
24. februar	Teams, møteplan, budsjett, innkomne saker
18. mars	Teams, innkomne saker
28. april	Innkomne saker, Vang/Øystre Slidre
mai/juni/aug.	Studietur. Forvaltarane førebur eit forslag til tur til Femundsmarka/Fulufjellet og kjem med nytt forslag til datoar til møtet den 18. mars.
9. - 10. sept.	Styremøte og Rådgjevande utval, Lom
25. nov.	Teams

Vurdering

Med bakgrunn i behandling av saka frå førre styremøte, jf. protokollen, blir saka teken opp til ny vurdering for å bestemme endelege datoar for styremøte og studietur til Femundsmarka/Fulufjellet i slutten av mai, juni eller midten av august. For å få til ein tur med godt fagleg utbyte er det behov for at det blir sett av minimum tre dagar.

Kalendrane som viser datoar for kommunestyre, formannskap, fylkesting og fylkesutval er sett saman, og saman med signal som vart gjeve ved behandling av saka i førre styremøte er det ut frå dette føreslått aktuelle datoar for studietur. * Styret diskuterer seg fram til kva tidsrom som passar for flest mogleg til studietur.

Det blir gjennomført styremøte i løpet av studieturen. Styret er vedtaksført når minst halvparten av medlemmane er til stades.

Med bakgrunn i tidlegare erfaring vil vi tilrå enten fysiske møte eller Teamsmøte, helst ikkje ein kombinasjon der nokon møter fysisk og enkelte deltek på Teams. Særleg i diskusjonssaker og når det skal presenterast sakskompleks er det lite eigna med ein kombinasjon der nokon er til stades fysisk og andre på Teams. Ut frå kva saker som er på agendaen for det aktuelle møtet vil ein kunne vurdere unntak frå føreslått hovudregel i det einskilde tilfellet. Slike unntak blir gjort i samråd med styreleiar.

ST 19/2026 Eventuelt